

Co nowego w Paranie?

Imieniny ks. Proboszcza Stanisława Trzebiatowskiego

W dniu 13 b. m. (wtorek) nasz Proboszcz Ks. Stanisław Trzebiatowski obchodził swe imieniny. Z tej okazji kochanemu Księdzu Proboszczowi składamy jak najserdeczniejsze życzenia długich lat życia i pracy dla dobra naszej parafii i kolonii polskiej w Paranie.

Redaktor i pracownicy redakcji i administracji

Klub Polsko-Brazylijski w Kurytybie

Dnia 12 b. m. w salonach Konsulatu Generalnego odbyło się zebranie towarzyskie przedstawicieli świata literackiego, artystycznego i dziennikarskiego polsko-brazylijskiego. Zebranie to urozmaicone było bardzo ciekawym odczytem o literaturze współczesnej polskiej, wygłoszonym przez znanego już nam utalentowanego literata Zbigniewa Uniłowskiego, w języku portugalskim. Odczyt ten spotkał się z ogólnym uznaniem zebranych, którzy nagrodzili prelegenta oklaskami. Po dyskusji nad odczytem zabrali głos Dr. Octavio de Sá Barreto, podkreślając przysługę już przyjaźni polsko-brazylijskiej, zainteresowania kulturalne tych obu wielkich narodów i t. p. W końcu swego przemówienia Dr. Sá Barreto proponuje założenie klubu intelektualnego Polsko-Brazylijskiego, którego celem być winno jeszcze większe zbliżenie się, wymiana myśli, poznanie dokładne kultury obu narodów. Propozycja ta została entuzjastycznie przyjęta przez zebranych. Wybrano komisję organizacyjną-statutową, w której skład weszli ze strony brazylijskiej pp. Janusz Ficifski, inż. Seweryn Kryński i Prof. Jan Chorońnicki, na honorowego przewodniczącego komisji zaproszono Konsula R. P. Czesława Kuli-

kowskiego. Komisja organizacyjna klubu rozpoczyna swe prace już w czwartek dn. 15 b. m. Tak więc nareszcie powstał Klub Polsko-Brazylijski, ta tak ważna i pożądana instytucja.

Przyjęcie przez Ponta Grossę

P. Interwentora Manoela Ribasa
P. GROSSA 10. — Przybył dziś do Ponta Grossy p. Interwentor federalny Manoel Ribas w asyście Sekretarzy Stanu, wybranych deputowanych federalnych i stanowych przedstawicieli Partii S. D. i innych. Pan Interwentor przybył na specjalne zaproszenie Ponta Grossy, która na Jego cześć, w uznaniu pełnionych zasług dla Stanu urządziła „churasco”. Pana Interwentora wraz ze Świątą przyjmowały na dworcu tłumy mieszkańców w ilości przeszło 5 tys. osób. Całe miasto przybrało oświetlony szat na przyjęcie dostojnego Gościa. W niedzielę odbyła się „churascada” w Parku Honario w której brało udział kilka set osób. W czasie przyjęcia przemawiało kilkanaście osób, podnosząc zasługi położone przez naszego przysłego Prezydenta Stanu Parana.

Tragiczna śmierć

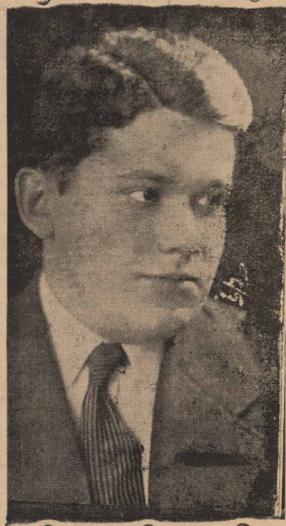
Dnia 11 b. m. o godz. 17.30 odebrał sobie życie Św. p. Stanisław Jezierski.
Powód samobójstwa — roztrój nerwowy.

Strażny wypadek

Synek pp. Millerów, dobrze znanych w Kurytybie, dziecko 3-letnie, bez nadzoru bawiło się na dworze obok studni. W pewnym momencie nieszcześliwy chłopiec podszedł do studni i bawiąc się stracił równowagę i wpadł w nią. Biedne dziecko wydobyto ze studni martwe.

Tragiczna kąpiel

Zeszłej niedzieli niejaki p. Ernest Hecke, krawiec z zawodu wyb-

ZBIGNIEW UNIŁOWSKI utalentowany literat polski, który od kilku miesięcy bawi w Kurytybie.

rał się rowerem nad rzekę Barigui w celu użycia kąpeli. Nieszcześliwy krawiec został na brzegu rower i ubranie i wszedł do wody, skąd już nie powrócił więcej. Po jakimś dopiero czasie przechodzący brzegiem rzeki p. Julio Falcão zauważył na brzegu pozostawiane rzeczy i nie widząc nikogo kąpiącego się przez czas dłuższy — zaniepokojony zawiadomił policję która rozpoczęła poszukiwania.

Dopiero następnego dnia rano odnaleziono ciało utopionego Hecka i przewieziono ofiarę rzeki do Kurytyby.

Ernest Hecke pozostawił żonę i 3 dzieci.

Podziękowanie

Wszystkim, kto wziął udział w Nabożeństwie żałobnym za duszę św. p. Feliksa Hey, składamy serdeczne Bóg zapłać.
Rodziny Heyowie i Plekarzowie

ŻYCIE TOWARZYSKIE Wielkie święto młodzieży i działwy szkolnej

W nadchodzącą sobotę odbędzie się w Sali Zw. Polskiego długo zapowiadane Święto Młodzieży i działwy Szkolnej. Z okazji Święta Niepodległości Polski. Święto to młodzież dedykuje p. Ministrowi R. P. w Rio Dr. T. Grabowskiemu i ks. Biskupowi T. Kubinie.

W święcie biorą udział nast. szkoły: Kolegium im. H. Sienkiewicza Szkoły SS. Rodziny Marji z Aquidabam i Paulo Gomes, Szkoła Ludowa, Szkoła im. Paderewskiego. Program obszerny i bardzo ciekawy wykonany całkowicie przez młodzież i działwę przy pomocy nauczycielstwa.

Święto otworzy przemówieniem p. Konsul R. P. Dr. C. Kulikowski. Szczegółowy program Wstęp bezpłatny. Początek o godz. 8-jej wiecz.

Tow. Szkoły Ludowej

Dnia 10 w sobotę odbyło się przedstawienie Koła Teatr Tow. urządzane z okazji Święta Niepodległości Polski.

Uroczystość zagrał Konsul R. P. Dr. C. Kulikowski, następnie przemawiał p. prof. E. Gruda. Sala Tow. wypełniona była po brzegi publicznością. Amatorzy grali dobrze. Po przedstawieniu bawiono się do rana.

JUNAK

We wszystkich prawie oddziałach Junackich odbyły się Obchody narodowe z okazji Święta Niepodległości Narodu Polskiego w dniu 11 listopada.

Tow. im. I. Paderewskiego

W dniu 11 listopada z okazji Święta Niepodległości Polski odbył się wielki bal oraz przedstawienie urządzane przez dzieci szkolne. Wieczór ten zaszczycili swą obecnością pp. Konsulowie R. P. Dr. C. Kulikowski i Józef Gruja.

PARADNIA

P. A. Sokołowski — Castro. — Celem sprowadzenia z Polski do Brazylii swej kuzynki musi Pan wyrobić w Komendzie Policji w Kurytybie (Chefatura da Policia)

dokument t. zw. „Autorização do livre embarque e desembarque no territorio do Brasil”. Aby otrzymać taki dokument należy zgłosić się osobiście w Kom. Policji i i przedstawić nast. dokumenty:

- 1) Dowód tożsamości (Carteira de Identidade)
- 2) Dowód posiadania nieruchomości (ziemi) t. zw. „certidão de capacidade economica”. Musi to być zaświadczenie wydane przez odnośny urząd o rejestracji ziemni (Certidão de Registro de Immoveis).
- 3) świadectwo moralności (Atestado de boa conducta) wydane przez Policję w Castro.

Jeżeli Pan osobiście nie mógłby przybyć do Kurytyby, może Pan do tej czynności upoważnić inną osobę zamieszkałą w Kurytybie, dając jej pełnomocnictwo notarialne oraz wymienione wyżej dokumenty.

Opłata w Policji wynosi 135\$000 od jednej wzywanej osoby. Prócz dokumentu wymienionego na początku musi Pan wyrobić kartę wezwania, o którą nale-

ży się zwrócić bezpośrednio do Konsulatu Generalnego R. P. w Kurytybie.

Obydwa dokumenty t. zw. „Autorização do embarque” i karta wezwania muszą być zalegalizowane w Konsulacie Polskim.

W końcu zaznaczamy, że kuzynka Pana, otrzymawszy wspomniane dokumenty — będzie musiała przed wyjazdem złożyć depozyt w kwocie 3:000\$000 — który będzie przesłany pod jej nazwiskiem do jednego z banków w Brazylii.

Dopiero po przyjeździe i definitywnym obrania miejsce swego zamieszkania będzie ona mogła depozyt wyczołać.

Przy wyczołaniu depozytu będzie musiała przedłożyć następujące dokumenty.

- 1) dowód tożsamości wydany przez policję brazylijską.
- 2) dowód zamieszkania.
- 3) Świadectwo moralności.
- 4) Dowód że ma zabezpieczone utrzymanie.

Taksa legalizacyjna w Konsulacie Polskim — wynosi 32\$000.

NOTARJALNIE ZAREJESTROWANA

Parańska Spółka Osadnicza

KOLONIZUJĄCA NOWĄ WOLĘ

Powiększa kapitał zakładowy i wypuszcza nowe akcje.

Dobry bieg interesów spowodował ją do rozszerzenia działalności.

Akcje po 100 mlr. każda akcja przynosi dywidendę.

Zakupujmy akcje! Bezpieczeństwo wkładu gwarantowane, procent zapewniony.

Piszcie, lub przyjdźcie do nas po szczegółowe objaśnienia.

Companhia Colonizadora e Mercantil Paranaense S. A.

Rua Angelo Sampaio, 1531. Caixa postal 222 CURITYBA - PARANA' - BRASIL

Pójdzie lub przepadnie!

Konieczność nie uznaje praw

Musimy wyprzedawać, aby uniknąć stagnacji, a ztąd konsekwencja:

WSZYSTKO PO CENIE KOSZTU

Nici do szycia białe i czarne szpulka	\$300
Nici do szycia we wszelkich kolorach szpulka	\$500
Koronka lniana w ząbki różnej szerokości, sztyka	\$500
Koronka walcenjańska szeroka i wąska, szt.	\$900
Różniki meszkowate, duże, sztuka	\$400
Chusteczki białe haftowane męskie sztuka	\$400
Podwiązki męskie, mocne, pa a	\$1000
Krawiatki czyste jedwabne męskie sztuka	\$2500
Szelki męskie, sztuka	\$3000
Koszule trykotowe w paski dla chłopców	\$1500
Koszule trykotowe z kołnierzykiem, bardzo mocne	\$4500
Koszule trykotowe z półkoszulkiem trykolinowym	\$6000
Kamizelki wełniane z zatraskiem metalowym	\$12000

KAPY

Kapy białe, uczniowskie w ząbki, sztyka	\$7500
Kapy białe mieszane kolory, podwójna szerokość	\$17000
Kapy fustonowe, pojedyncza szerokość	\$9500
Kapy fustonowe w ząbki i i trendzle podw szerokość	\$12000

Gotowa bielizna Luksusowe wykonanie

Kalesony zefirowe krótkie	\$1500
Kalesony białe z kretonu	\$2500
Kalesony z najlepszej trykoliny	\$3500
Kalesony z najlepszej trykoliny białej i w paski	\$5000
Koszule z trykoliny w paski z kołnierzykiem	\$9000
Koszule z trykoliny gładkiej, modne kolory	\$13000
Koszule z trykoliny w drobne paski	\$15000
Pyżamy zefirowe w szerokie pasy	\$12000
Pyżamy z trykoliny, różne odmiany	\$20000
Pyżamy trykotowe, podszycie barchamowe	\$18000
Spodnie drelchowe ciemne i w paski	\$5000
Koszule z drelchu kaki	\$8000

Garnitury z najlepszego kaki męskie	\$20000
Garnitury z kaszmiru z podszewką, wykonanie 1°	\$45000
Garnitury z sargeliny z podszewką, wykonanie 1°	\$55000
Garnitury z elastykony dobrej wnykowanie 1°	\$90000
Majtki lniane dla dzieci haftowane	\$2500
Sukienki dla dziewczynek, śliczne desenie	\$6000
Kombinacje damskie najlepsze	\$6000
Żakiety z biretem filcowane haftowanym	\$25000
Kapy dla dzieci	\$10000
Kapy wełniane haftowane jedwabiem, od	\$20000
Wyprawy do chrztu, jedwabie od	\$12000
Aksesoria do herbaty haftowane i ucalowane	\$18000
Koszule trykotowe z kołnierzykiem	\$50000
Moskitery na łóżka wąskie	\$38000

Portmonetki i parasolki

Portmonetki białe i kolorowe modne	\$7500
Portmonetki z najlepszej skóry, piękne modele	\$12000
Portmonetki modne modele	\$18000
Parasolki dla dziewczynek sztuka	\$5000
Parasolki z materiału tazelá czarne damskie	\$10000
Parasolki kryte trykoliną w paski, damskie	\$12000
Parasolki kryte trykoliną fantazyjną „Mira-Mar“	\$14000
Parasolki kryte jedwabiem w paski	\$28000

TKANINY

Perkal levantine różne odmiany, trwałe kolory	\$900
Ryps desenisty na kotary metr	\$1000
Zefir na koszule metr	\$900
Drelch ciemny, mocny „Combat” metr	\$1000
Drelch w paseczki „Paraná” metr	\$1200
Riscado „Gaucho” bardzo szerokie na sienniki metr	\$1200
Drelch biały, półlniany na gmnitury, metr	\$4000
Kratka ciemna na fartuchy metr	\$1100

Drelch lniany popielaty i żółtawy na garnitury metr	\$6000
Kaszmir w paski na ubrania, szer. 1,50, metr	\$7500
Salgelina najlepsza, czysta wełna szer. 1,50, metr	\$20000
Elasticotina czarna i granatowa szer. 1,50, metr	\$30000
Len Grabitée wszelkie kolory, szer. 1,50 metr	\$7000
Tkackina na szlafroki kąpielowe szer. 1,40, metr	\$4000
Organdy w piękne i rozmaite desenie, metr	\$3000
Opal najlepszy na bieliznę, metr	\$1500
Luizyna najl. gatunku, wszelkie kolory, metr	\$1200
Etamina fantazyjna kolory trwałe, metr	\$1500
Voil kwiecisty najróżniejsze desenie, metr	\$2000
Voil szkodki, piękne kombinacje kolorów, metr	\$2000
Voil gładki, najlepsze, różne kolory	\$2000
Voil georgete, pyszne odmiany, metr	\$4000
Inlet na wyspy do pierza, metr	\$2200
Kreton wytłaczany b. szeroki na kolory, metr	\$1600
Pelucje w paski, szerokie, metr	\$1500

JEDWABIE

Krepa Radium najlepsza, wszelkie kolory, metr	\$5500
Celias w paski, czysty jedwab na koszule, metr	\$8000
Krepa jedwabna, wszelkie kolory, metr	\$8500
Krepa „Paris” w paski, ostatnia moda, metr	\$10500
Lacrimé, modne kolory, metr	\$15000
Aksamit Chiffon czarny, metr	\$50000
Płótno na prześcieradła, podw. szer. — sztuka	\$29000
Płótno b. gęste „Damas”, sztuka	\$11000
Płótno „Gatão” prawie metr szerokie, metr	\$13500
Płótno białe (alvejado) „Foguete” najl-psze, sztuka	\$9000
Perkalik „Naval” tkanina drobna, sztuka	\$11000
Perkalik „Jamal” bardzo mocny metr	\$13000
Perkalik „Camponeza” lepszy od „Ave Maria”, sztuka	\$25000
Perkalik „Olinda”, prawie metr szeroki, sztuka	\$24500
Perkalik „Anjo da Guarda”, tkanina delikatna, sztuka	\$15000

CASA COMBATE

AVENIDA JOÃO PESSOA, N. 1
Telefon 398 - Kurytyba.

Z São Paulo i Rio

Sekcja Administracyjna „Gazety Polskiej w Brazylii” w Stanie S. Paulo pod kierownictwem p. J. M. HOLESNIEGO,
Rua Conselheiro Ramalho, 274.

W tych dniach policja zaskoczyła klub portugalski, gdzie odbywały się gry zakazane. Przy tej okazji skonfiskowano 5:200\$000 różnym sumie władze ofiarowały różnym instytucjom dobroczynnym.

Przy ul. Cesario Galmo miał miejsce krwawy wypadek. Mieszkańcy tam od sześciu lat szewczyli w niezgodzie z żoną, którą ciągle prześladowała i groziła śmiercią. Od pewnego czasu zamieszkał w tem samym mieszkaniu brat jego żony, który starał się szwagra i siostrę pogodzić. W tych dniach znowu brat starał się, żeby szwagra uspokoić. Ten wyciągnął rewolwer i strzelił do szwagra i żony. Szwagier uciekając wziął karabin i strzelił do tyra, który padł trupem na miejscu.

Zderzenie autobusu z samochodem przyczyną zabójstwa

Dn. 6 b. m. na placu Largo Cambucy nastąpiło lekkie zderzenie autobusu z samochodem. Właściciel samochodu, Augusto Vacha, zwrócił się do kierowcy autobusu z ostrymi wymówkami, na co ten odpowiedział strzałami z rewolweru, raniąc ciężko Augusta, który zmarł w kilka minut później.

Major Levy Carneiro Sobr. przed sądem

Major Levy Carneiro Sobrinho, członek zarządu „Partido Republicano Paulista”, w dniu wyborów otworzył w obecności kilku osób trzy urny wytrychem, sporządzonym przez siebie ze zwykłego kawałka tektury. Za to nadużycie, zgodnie z artykułem prawa o wyborach, został oddany obecnie pod sąd Okręgowego Trybunału Wyborczego.

Rio

Interwentor S. Paulo Dr. Salles de Oliveira w Rio

Przybył do Stolicy p. Interwentor federalny São Paulo Dr. Armando de Salles Oliveira. Na dworcu witali p. Interwentora: reprezentant p. Prezydenta Republiki, Ministrowie Sprawiedliwości, Spraw Zagr. i Pracy — osobiście, reprezentanci wszystkich innych ministerstw i urzędów federalnych, przedstawiciele sił zbrojnych, wielu przyjaciół i wielbiciele Interwentora oraz grupa studentów paulistańczyków studujących w Rio w ilości 200 osób i przedstawiciele prasy stołecznej, którym następnie zaznaczył, na zapytanie, iż przyjazd jego do Rio jest związany z interesami Stanu São Paulo. Po przywitaniu, p. Interwentor w tow. ministrów Vicente Rao i Macedo Soares odjechał samochodem do Copacabana Palace Hotel.
O godz. 15-ej Dr. Salles Oli-

veira przyjęty został przez p. Prezydenta Republiki w pałacu Cateite, z którym przez czas dłuższy konferował. Tegoż dnia Jego Eks. złożył jeszcze wizytę w Ministerstwie Sprawiedliwości Dr. Vicente Rao.

Następnie p. Interwentor przez resztę dnia przyjmował wizyty u siebie w hotelu.

Podatek przemysłowy

Dyrektor Generalny ministerstwa Skarbu wydał rozporządzenie które pozwala opłacenie spóźnych podatków przemysłowych i fachowych za 2-gi kwartał tego roku do dnia 20 b. m. bez kary.

Prezydent stolicy spacerował po ulicy piechotą

RIO 8. Dziś w godzinach popołudniowych p. Prezydent Getulio Vargas spacerował po ulicach Rio piechotą. Popularny Prezydent rozpoznawany był przez liczną publiczność, która przy każdej okazji wyrażała Mu swą sympatię. P. Prezydent wstrzymywał się co chwila rozmawiając ze znajomymi spotkanymi na ulicy. Na Carioca p. Prezydent wsiadł do taksówki i pojechał do pałacu.

Zgon uczonego

Dn. 8-go b. m. zmarł nagle profesor dr. Carlos Chagas, dyrektor Instytutu w Manginhos! Po powrocie wieczorem do domu, uczonego przyjął dwóch klientów, poczem zajął się czytaniem. Nagle uczył silny ból w piersiach i wezwał do siebie dzieci, w obecności których skonał po kilku minutach.

Prezydent Getulio Vargas wydał polecenie, aby ze względu na wielkie zasługi zmarłego na polu nauki pogrzeb odbył się na koszt rządu.

Walka z mrówkami

Przed kilku dniami miało miejsce posiedzenie zarządu „Departamentu Produkcji Roślinnej” w Min. Rolnictwa, w celu utworzenia trwałych podstaw do energicznej akcji, mającej na celu wytypowanie w całym kraju szkodliwych mrówek zwanych „sauva”. Akcja ta ma być przeprowadzona przez Min. Rolnictwa w porozumieniu z rządami poszczególnych Stanów.

Echa zagadkowej zbrodni

Przed paru tygodniami, jak już o tem pisaliśmy w poprzednim numerze, miało miejsce w lasku Tijuca, przy drodze zwanej „Estrada dos Macacos” tajemnicze morderstwo, którego ofiarą padł młody student Tobiasz Warszawski. Wypadek ten odbił się głośnie echem w prasie, która dotychczas nie przestaje komentować go z powodu różnych związków z nim i dosyć zagadkowych okoliczności. Tobiasz Warszaw-

ski, jako zagorzały komunist, głoszący otwarcie idee bolszewickie, zwrócił na siebie uwagę policji, która w ostatnich czasach zaczęła bacznie śledzić każdy jego krok nie spuszczając go ani na chwilę z oka. Pod tak ścisłym nadzorem jednak Tobiasz pewnego dnia gdzieś zniknął i dopiero po dwu tygodniach znaleziono jego trupa w stanie zupełnego rozkładu.

Brat zamordowanego, Izmael Warszawski, zaprosił do siebie przedstawicieli prasy, którym w dłuższym wywiadzie oświadczył między innymi, iż dziwną mu się wydaje tragiczna śmierć brata pod opieką straży bezpieczeństwa, w końcu nadmieniał niedwuznacznie, że o morderstwo posądzają poprostu władze policyjne.

Dzienniki uderzyły na alarm i opublikowały szczegóły wywiadu. Uplłynęło parę dni i nagle gruchnęła wieść, że Izmael Warszawski zniknął w niewytłomaczony sposób, a wraz z nim sześć innych osób, znanych ze swych komunistycznych przekonań.

Jak się później okazało posądzenia skierowane na policję o zamordowanie studenta, okazały się bezpodstawne, natrafiono bowiem na ślad właściwego mordercy, niejakiego Waltera Fernandes da Silva, który zbiegł w niewiadomym kierunku. Władze rioskie rozesłały cyrkularze do placówek policyjnych w całym kraju z poleceniem schwytania zлочyńcy, gdziekolwiek by się znajdował. Wyznaczono również nagrodę w sumie 1:000\$000 dla tego, kto by wskazał miejsce jego pobytu.

W związku z tem miała miejsce w Rio zabawna scena, mianowicie u pewnego fryzjera zjawiał się jakiś gość i prosił o przygotowanie mu sztucznej brody. Obecny przy tem tajny agent, przypuszczając, iż to zapewne morderca Tobiasza chce się ucharakteryzować, aby łatwiej zbiec, aresztował go i odprowadził na posterunek, gdzie jednak okazało się wkrótce, iż był to człowiek chory zmysłowo.

O losie Izmaela oraz sześciu zaginionych komunistów, na razie nie wiadomo.

RIO GRANDE DO SUL

Donoszą z Soledade, iż niejaki Juvenio Verissimo zamordował pewną kobietę lekkich obyczajów w sposób przypominający barbarzyńskie średniowieczne tortury. Mianowicie przypiekał ją na ogniu, następnie zlewał zimną wodą, aż dopóki nieszczęśliwa nie przestała dawać znak życia, wobec czego przeniósł ją w pobliskie krzaki i pozostawił przywiązaną do drzewa.

Przed kilku dniami szalała w Porto Alegre silna burza z piorunami. Huragan przewrócił wiele drzew i słupów telegraficznych, oraz uszkodził sporo budynków, między innymi gmach gimnazjum Sant'Anna.

Czy naprawdę spadł meteor?

Było to z 21 na 22 września, tak około 2-eh godzin po zachodzie słońca. Księżyc w tym czasie znajdował się dosyć wysoko, a niebo było dosyć czyste i gwiazdziste, tylko na wschodniej stronie horyzontu dały się jeszcze widzieć oddalające chmury po całodziennym wietrze i małym deszczu przejściowym.

W tym to czasie ukazała się silna jasność na niebie, iż zdawało się, że księżyc i gwiazdy przestały świecić, a zajaśniało nowe słońce na niebie. Błyskawica była tak jasną, że niektórzy ludzie pijąc szymaron przy płomiennem ognisku mogli ją zauważyć. Nim zdołano się zorientować z kąta tak jasności pochodzącej, zauważono tuż poniżej księżycyca olbrzymią kulę ognistą (o wielkości dwóch księżyców w pełni) szybko spadającą ku ziemi w kierunku południowo-wschodnim. Owa kula spadająca pozostawiała warkocz iskier od niej się odrywających. Gdy była już blisko nad horyzontem strony południowo-wschodniej rozspalała się na części, a te jeszcze na drobniejsze — i zgasła. Po upływie mniej więcej pięciu minut czasu od danego zjawiska dało się słyszeć wystrzał grzmotowy i wstrząs ziemi mocniejszy od grzmotu zwyczajnego t. j. piorunowego i przeciągławy... przeciągławy grzmot, kończący się stopniowo z oddaleniem gdzieś daleko w stronę północno-zachodniej. Następnego dnia, a raczej i do dzisiejszego czasu niektórzy opowiadają o danem zjawisku na podstawie fantazyjnej, a co się tyczy prawdy to nie bardzo w to wierzą, udowadniając swym zdaniem Nie wierzą by na tyle kamieni ziemskich — miały się znajdować jeszcze w niebie? — Więc proszę Sz. Czytelników, kto widział dokładnie dane zjawisko lub też miejsce jego, to niech będzie łaskaw podzielić się tą wiadomością z czytelnikami. Gdyby nie widział ani słyszał, to i tak może zabrać głos w tej sprawie dla podniesienia wiadomości naukowej podając do Gazety artykuł przystępny i świadomie dla umysłu napisany pod tytułem „Co to są kamienie spadające i dlaczego spadają”. Byłoby to dobre, bo nie wszyscy wierzą że są takie zjawiska na świecie.

A. SÓWKA
Z kolonji Rio Claro

WOJCIECH BREOWICZ — PARANA.

W OSIEDLU KOLONISTY

(Urywek z „Poematu Puszczycy” (*))

...Jadąc górami, widzisz po górach sąsiednich Modre, albo dojrzale półka żyt i pszenic, Owsów, gryki, kartofli, kukurydzy przedniej, Od których ni oderwać roześmianych zrenic — Bo cieszy cię to wszystko, bo to „Polskiej” pracy Plony — i zaraz rzekniesz: tu żyją Polacy...

Kiedy przekroczysz ciężką pinjorową bramę, Wejdiesz w ogród. — Dom stoi w bananowym lesie. Budynki proste — z desek (wszystkie takie same). Cedrowe belki tworzą niezżyte przyciesie — Wewnątrz kilka izb schludnych z podłogą cedrową, Z boku kuchnia — a wszędzie dość czysto i zdrowo. O kilka kroków, w tyle — spiżarnia - komora: Tam stoją luty miodu woskiem pociągnięte, Żerdzie kiebas i szynki, ciężkie zboże w worach, Lub sąsiekach; na półkach — jak z obrazka wzięte — Leżą chleby tak piękne, wysokie, pachnące, Że sen ci wnet przypomną na ojczynej łące...

W ogrodzie pomarańcze, śliwki i banany Przemawiają owocem złocistym, dojrziałym — Tam palma strzela w błękit słońcem roześmiana, Przed drzwiami czuwa cyprys smutny, lecz wspaniały — Wonne róże się wiją ponad palisadą — — — A na wszystko pinjory cień rozkoszny kładą...

Lecz niezawsze dostatek gości u tych ludzi... Bo był czas, że chłop z nędzy za bary się wodził I dość się namordował, napocił, natrudził, Zanim ten las dziewiczy zaczął mu chleb rodzić — I zanim drogi w puszczy wyrąbał do świata, By sprzedać plon swych znojów — po 15-tu latach...

(* Całość ukaże się w ilustrowanej książce o Iwahy, p. t.: „W krainie Puszczycy” — przyp. autora.

Bilety przejazdu na raty

Sprzedajemy bilety przejazdu „ida” do jakiegokolwiek miejscowości zagranicą.

Uprzystępniamy zapłatę

Sporządzamy w przeciągu niewielu dni, po cenie kosztu, potrzebne papiery, jak: „CARTAS DE CHAMADAS” (szykary) etc. Poinformujcie się o naszych świetnych warunkach

AGENCJA

„BREMEN”

LARGO SANTA EPHIGENIA 13. - Telef. 4-1152

456-3

80\$000 za wykonanie

Pięknego garnituru, eleganckiego „Tailleur” lub modnej kapy, tylko w

ALFAIATARIA INGLEZA

Siedziba: Rua Benjamin Constant 25, S. PAULO
TELEFON: 2-5976 - FILJA: Rua Santa Theresa 20 (róg Praça da Sé)
NAJSTARSZY ZAKŁAD KRAWIECKI TEGO RÓDZAJU.
GARNITUR Z DOBREGO SUKNA ZA WYJĄTKOWĄ CENĘ 150\$000.

DLACZEGO

Wszelkie napoje chłodzące należy pić przez SŁOMKE, szczególnie do tego higienicznie sporządzonej! Dla tego, że, jak twierdzą lekarze-dentysty, uniknie się przez to chorób ustnych. Słomki dostarczamy po cenach hurtowych, a przy zamówieniu 50 tysięcy słomek lub więcej, drukujemy na każdej kopirtece, w którą wkłada się słomkę, firmę zamawiającego.

DLACZEGO

TUTKI dla robienia papierosów, nieklejone, z ustnikami, oszczędzają zdrowie i kieszeń? Dlatego, że wata w środku ku tutki jest filtrem gubiącym nikotynę a więc oszczędza ąłca; a ponieważ cena tutek jest niska, więc oszczędza kieszeń.

Adres fabryki: **CASA GENY**
Rua S. Caetano 208 - SÃO PAULO.

DR. A. CANDJA

SPECJALISTA CHOROBY WENERYCZNYCH

SYFILIS I TRYPER WE WSZELKICH STADJACH

Klijenci otrzymują bezpłatnie analizy lekarskie.

— Przyjmuje od 9—11 i od 2—6 codziennie. —

W niedzielę od 10—12

SÃO PAULO — Rua Barão de Itapetininga 52. — 3 piętro

TELEFON 4-0218.

WRZODY ŻOŁADKA I WNĘTRZNOŚCI

Bez wypoczynku i operacji

ZAPALENIA, CHOROBY KANAŁU ODCHOĐOWEGO I OBNIŻENIA ŻOŁADKA

KLINIKA MEDYCZNA I ELEKTROLECZNICZA

Rua José Bonifacio, 264 sobr. — SÃO PAULO

Porady: od 9—11 i od 3—5.

Villa Formosa

ALTO DO BELEMZINHO

Villa Maria

B R A Z

Villa Bertoga

ALTO DA MOÛCA

Doskonale tereny na spłaty od 20\$000 miesięcznie

Tramwaj i omnibus przed drzwiami.

CEGLA BEZPŁATNIE i materiał na raty

do konstrukcji własnego domu.

AGENCJE INFORMACYJNE NA TERENACH

BIURO GŁÓWNE: Rua São Bento 23 - 2. piętro - SÃO PAULO.

PRZYJMujemy SPRZEDAWCÓW.

Apteka Tiradentes

APTEKARZ — KUNO KLEEMANN

CURITYBA

Praca Tiradentes Nr. 398

TELEFON 1084

Jedyna Apteka Polska w Kurytybie.

Największy skład artykułów aptecznych i drogerijnych po najniższych cenach

Porady lekarskie dla biednych od godziny 10 - 12

List z Polski

Dwadzieścia lat temu zginął w Serajewie od kul Serba nie-miec arcyksięcia Franciszek Ferdynand. W dwadzieścia lat po-tem ginie w Marsylii od kul Chorwata Serb Aleksander, król Jugosławji. W obu wypadkach nieubłagana nienawiść kieruje bronią; straszliwsza i ohydniejsza jest wszakże w tym drugim zamachu, gdyż dokonał go człowiek na swoim królu i rodaku. Chrześcijanin potępia tę (jak i każdą inną) zbrodnię polityczną, gorszą od zbrodni politycznej, Polityk szuka jeszcze przyczyn zamachu. Przypuszczamy, że on nastąpił z powodów politycznych i narodowych.

Jugosławja jednoczy trzy ludy słowiańskie: Serbów, Chorwatów (bardzo bliskich [tamtych] i Słowienców. Po wojnie nazywała się ich „trójjedynem“ królestwem (w skróceniu: S. H. S.) Od września 1931 r. istnieje urzędowe miano państwa: „Jugosławja“. Dlaczego? Słowo „Jugosławja“ podkreśla jedność państwową całego kraju, gdzie wszystkie trzy narody muszą poddać swe cele państwu. W rzeczywistości przopijającym narodem w Jugosławji są prawosławni Serbowie. Katolicy Chorwaci jakoś się z nimi nie mogą pogodzić. Przykładem głębokiego między jednymi a drugimi rozłamu było zabójstwo (przed 6 laty) przywódcy Chorwatów Radicza przez Serba.

W Jugosławji od pięciu lat rządzi rząd silnej ręki. Niezadowoleni Chorwaci, którzy uszli za granicę, marzą albo o szerokiej wolności dla Chorwacji, albo o zupełnym oderwaniu jej od Jugosławji, a wśród tych są jednolici, co patrzy na Italję jako na swą „wybawicielkę“ i pragną na nowo przyłączyć się do Węgrów. Być może, że do nich należał zabójca króla Aleksandra.

Zmiany nastąpią

Jak się odbije śmierć energicznego, mądrego władcy na losach Jugosławji? Możliwe, iż międzynarodowe stanowisko tego państwa ulegnie osłabieniu. A kto wie, czy i polityka wewnętrzna Jugosławji nie dozna zmiany (na korzyść Chorwatów). I we Francji nastąpią zmiany. Trudno jednak będzie zastąpić zabitego min. Barthou, jednego z twórców sojuszu polsko-francuskiego i wroga Niemców. Taką energję jak on posiadali jeno Clemenceau i Poincaré, lecz takiej ruchliwości — nikt. „Gazeta Polska“ nazywa go „wspaniałą postacią“.

Strzały w Marsylii

A nie tak daleko były strzały w wielu miastach hiszpańskich. To socjaliści, komuniści i anarchiści (ci, co nienawidzą Boga i państwa) rozpoczęli zrazu strajk, a potem z bronią w ręku wystąpili przeciwko rządowi hiszpańskiemu. O co im poszło? Stary republikanin Lerroux, umiarkowany lewicowiec, otrzymał od prezydenta Hiszpanji zlecenie utworzyć rząd. Lerroux rząd utworzył, powołałszy doń trzech katolickich ministrów, gdy reszta składała się z lewicy. Rząd ten był prawowity, parlamentarny, bo wchodził doń posłowie i o-

biernął się na większości w Izbie poselskiej.

Ale tego właśnie, iż katolicy zasiadli w rządzie, znieść nie mógł czerwony motłoch, Górnicy w Asturji pierwsi zaczęli strajk i pierwsi podnieśli hasło buntu. Opanowawszy fabrykę dział, stali się postrachem dla policji i wojska. Po szeregu zaciętych bitwach armja rządowa z pomocą samolotów pokonała czerwonych powstańców, okrążywszy ich z 3 stron.

Trochę później wybuchła rewolucja w Katalonji. Jest to kraj nadmorski, nieduży (10 razy mniejszy od Polski), ale sławny z przemysłu i handlu. Katalończycy nienawidzili królów hiszpańskich, którzy im zgórą 200 lat temu odebrali miejscowe swobody. Oni to przyczynili się w dużej mierze do klęski Alfonsa XIII. Z ich środowiska wyszedł minister Azana, który wygnał jezuitów z Hiszpanji.

Jedenaste godzin wolności

Obecnie Katalończycy mieli swój sejm i rząd, ale byli pod zwierzchnictwem Hiszpanów. Gdy wybuchł strajk powszechny, zdawało im się, że wybita dla nich godzina swobody. Ogłosili niepodległość. Trwała ona wszystkie 11 godzin. Dziesięć tysięcy Hiszpanów zajęło środek Barcelony, stolicy Katalonji i ostrzelawszy pałac rządu, zmusili do poddania się prezydenta Katalonji Companysa. Azana, był. pierwszego ministra ujęto potem.

Szczęście rządu i — Hiszpanji

Na szczęście dla rządu hiszpańskiego w Madrycie strajki i powstania nie odbyły się jednocześnie w całym kraju. Przywódcy nie uzgodnili działań i dali za wcześniej hasło do walki. Przez krótki czas groźnie było w Madrycie, gdzie omal nie zginął Lerroux. Rewolucja na południu w Sewilli wybuchła już po stłumieniu katalońskiej. I rząd sądzi, że ocalił Hiszpanję od rozpadnięcia się i zniszczenia.

Mówi się o Mongołach i Tatarach, że to byli niszczyciele. Czerwoni Hiszpanie w niczem im nie ustępują. Palili żywcem pojmanych w niewolę. W jednym sieroćniku zabił kilka siostr i dzieci. Górnicy dręczyli Boga ducha winnych inżynierów. Gdyby ta zgraja wzięła górę, jużby chyba państwa nie było, ale coś gorszego niż bolszewja — piekło na ziemi. Pociągająca jest wiadomość, że robotnicy katolicy w Asturji, oraz tu i owdzie młodzież katolicka pomagała wojsku w zwalczaniu buntu. Nadzieja Hiszpanji to katolickie związki zawodowe.

Obłudnicy

Socjaliści raz jeszcze odstąpili prawdziwe oblicze: gdy był król — oni domagali się wolnych wyborów; gdy przyszła republika, oni, przegrawszy w wolnych wyborach, postanowili zwalczać wolnościową republikę i zaprowadzić rządy wszechwładne rządy ucisku, stokroć gorsze od tych faszystowskich, jakie były za króla Alfonsa pod przewodnictwem Primo de Riveri.

Poznań, 21 listopada 1934

ZE ŚWIATA

Polska

Otwarcie Sejmu

Dnia 6-go został otwarty Sejm. Pierwszą jego pracą będzie potwierdzenie, czy zmienić budżet na rok 1935. Dochody są obliczone na 2132,8 milionów złotych rocznie, a 1933,7 milionów dochodu.

Kilka dni przedtem miał prezydent ministrów Kozłowski wielką mowę, przez radio transmitowaną na całą Polskę, w której przedstawiał prace rządu przez 3 ostatnie miesiące i wyraził nadzieję, że cały naród stanie silnie przy rządzie.

Hr. Raczyński ambasadorem w Londynie.

Hr. Raczyński, który był stałym delegatem polskim przy Lidze Narodów, został mianowany ambasadorem Polski w Londynie.

Trąd szerzy się w Rumunii

Bukareszt. — Władze sanitarne zarządziły we wschodnich okęgach ostrą kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nakaz umieszczenia wszystkich chorych na trąd w odosobnionym obozie jest ściśle przestrzegany.

Aktywność władz rumuńskich które ponadto zarządziły obustronna kontrolę obozu trędowatych w Tihilesti, pozostaje w związku z faktem, że w tych dniach w pewnej miejscowości przy ujściu Dunaju natrafiono na 20 rodzin trędowatych, które już od lat trudnią się rybołówstwem. Większa część chorych miała otwarte rany.

Powódzie w Portugalji

Fala ulewnych deszczów spowodowała katastrofalne powódzie w prowincji Faro. Furja rozszalałego żywiołu wywołała powszechny popłoch wśród ludności. Straty są znaczne.

Włochy

Nowy wynalazek Marconiego

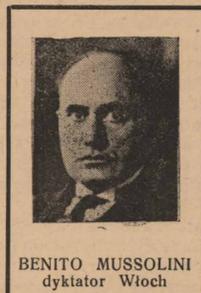
Słynny wynalazca Marconi zapowiada, że w przeciagu 3 miesięcy przedstawi aparat, którym będzie można widzieć przez cały ocean.

Dlaczego Włochy muszą się zbroić?

W związku z sensacyjnym wiadomości, jakiego Mussolini udzielił dziennikarzowi amerykańskiemu Knickerbockerowi, zaznaczając, że faszizm nie wierzy w możliwość wiecznego pokoju i że Włochy muszą się zbroić z uwagi na znaczny przyrost ludności w Niemczech, której cyfra dochodzi wraz z Niemcami w krajach innych do 100 milionów ludzi oraz ze względu na 200 milionów Słowian, powiększających się rocznie o 3 miliony, podczas gdy Włochy liczą jedynie 43 miliony obywateli, zasługuje na baczną uwagę. Artykuł Mussoliniego zamieszczony w numerze niedzielnym „Neue Freie Presse“, w którym dyktator Włoch oświadcza na wstępie, że przemówienie jakie wygłosił po zakończeniu manewrów włoskich stojąc nie na trybunie, ale na tanku, charakteryzuje najlepiej nową zmienną epokę rewolucji faszystowskiej. Epoka ta przewidyje silny wzrost militarizmu włoskiego celem zespolenia wszystkich obywateli od 8—55-go roku życia w jedną całość. 16-lecie faszyzmu, 12 lat regimu faszystowskiego, poprzedziło tę nową decyzję, która zostanie przeprowadzona w dniu 29 października, a zatem w 13-tym roku regimu faszystowskiego we Włoszech. Fakt, iż naród włoski jest narodem najbardziej zdyscyplinowanym, uważając poza tem, że nieuzbrojony nie może być pewny swej egzystencji, poręcza w zupełności zrealizowanie tej decyzji.

Militaryzm włoski — píše Mussolini — nie jest obliczony na naruszenie pokoju, lecz raczej na jego wzmocnienie. Dla faszysty niema większego przywileju ani też większego honoru, ani też większego obowiązku, jak możliwość noszenia broni. Faszysta kocha niebezpieczeństwo i nie

obawia się śmierci. Naród hołdujący luksusowi i wygodom w życiu nie może stawiać oporu.

BENITO MUSSOLINI dyktator Włoch

Mussolini przypomina upadek państwa rzymskiego spowodowany właśnie temi cechami ujemnymi i dochodzi do przekonania, że wojskowy charakter obywatela jest dla niego także i w życiu codziennym pożądanym. Mussolini wskazuje na narody owiane duchem wojskowym i stwierdza, że szczytem idei do jakiej dojść może mążczyzna, jest właśnie poświęcenie życia dla wspólnoty narodowej.

Los narodu pozbawionego ducha wojennego jest zgóry przypieczętowany, ponieważ wojna rozstrzyga w ostateczności o stosunku między państwami, będąc najwyższym trybunałem narodu. Wyrok tego trybunału jest nieodwołalny i może tylko zmienić się w wyniku wojny następnej. Militarizm jest najwyższą formą moralnego wychowania narodu.

Ten powyższy artykuł Mussoliniego nabiera specjalnego znaczenia z uwagi na to co powiedział Mussolini Knickerbockerowi w zakończeniu swego wywiadu, oświadczając, że Włochy będą obecnie w związku z nowymi ustawami wojskowymi w możności powołać w razie ogólnej mobilizacji 8 milionów żołnierzy pod broń.

Hiszpanja

MADRYT. — Najwyższy Trybunał zaprzeczył swojej kompetencji na korzyść sądów wojennych w postępowaniu przeciw

aresztowanym deputowanym. Oznajmia się, że deputowanemu Indalecio Priete zostanie wytoczony proces o wzniecenie buntu, do czego się przyznał w raporcie, udzielonym dziennikom francuskim.

W Jaca aresztowano komitet rewolucyjny, składający się z 14 osób. Grupa ta nie uczestniczyła w rewolucji, ponieważ otrzymała zapóźnie wskazówki od Centralnego Komitetu Wykonawczego. W prowincji w Jaca skonfiskowano 1353 karabinów i 229 automatycznych rewolwerów. Siedziby socjalistycznych związków zostały zamknięte.

Aeroplany rządowe rozrzuciły nad górami w Asturias, w których przebywają jeszcze rewolucjoniści, ulotki, wzywające do złożenia broni. Rewolucjonistom zapewnia się bezkarność, o ile nie uczestniczyli w komitetach rewolucyjnych.

Meksyk

Dekret rządowy

Rząd meksykański wydał dekret, że tylko 2 księży katolickich może być w stolicy, a 3 jeszcze dla prowincji każdego Stanu.

URUGWAJ

Groźny bandyta Dell Moro poległ w walce z kompaniami

Montevideo. — Mieszkańcy ulicy Juan Jose Quesada, gdzie pod nr. 3309 zamieszkiwał od pewnego czasu groźny kryminalista

LEKARZ - DENTYSTA

JANINA FURMANIAK SCHMIDTINGER

Wykonywa wszystkie prace dentystyczne: leczenie zębów, plombowanie, wyjmowanie bez bólu, wprawianie sztucznych zębów i szkieł i t. d. Wykonanie gwarantowane, ceny przystępne.

KONSULTORJUM: Rua Treze de Maio Róg Trajano Reis w Kurytybie

Przyjmuje od godz. 8—12 i od 1—5 popoł.

nazwiskiem Dell Moro — byli świadkami krwawych porachunków pomiędzy bandytami operującymi na obu stronach „Srebrnej Rzeki“.

Dell Moro znany jest także na bruku buenosaireskim i kilkakrotnie wysiadywał się w Villa Devoto. W Buenos Aires osobnik ten miał jeszcze z dawnych czasów porachunki z innym bandytą argentyńskim nazwiskiem Juan Brea, który został zdradziony przez Dell Mora.

Ponieważ Brea przebywa jeszcze za kratami więziennymi w Devoto, przeto wysłał on do Montevideo swoich zaufanych kompanów: murzyna Abreu i drugiego kolegę po fachu, Soerta, którzy mieli załatwić się z Dell Moro.

Po kilkudniowych poszukiwaniach obaj wysłannicy Brea odnaleźli spelunkę bandyty Dell Mora, zamieszkującego pod wskazanym powyżej adresem i tam po krótkiej wymianie słów wywiązała się krwawa walka, w czasie, której Dell Mora został zasztyletowany przez przybyszów z Buenos Aires.

Policja urugwajska wszczęła poszukiwania za opryszkami, które dotychczas pozostały bez rezultatu. Przypuszcza się, że Abreau i Soerta zdołali zbiec na teren Argentyny, gdzie przez pewien czas pozostaną oni w ukryciu.

Cia. Territorial „CAJURU“

LOTY NA SPŁATY OD 12000 NA NAJPIĘKNIJSZYM PRZEDMIEŚCIU KURYTYBY, 2.880 METRÓW OD STACJI KOLEJOWEJ.

416 RUA 15 DE NOVIEMBRO 416

Dominik Kurecki

zawiadamia klientelę, iż pracuje nadal w fachu krawieckim, przy ulicy Dr. Muricy Nr. 461, wykonując garnitury sukienne, począwszy od 120000. ROBOTA GWARANTOWANA.

Uwaga! Uwaga!

JEDWABIE

Stary podstęp

DOŚWIADCZENIA WRKAZAŁY DOSADNIE, IŻ NIE WYKRACZAJĄ POZA RAMY ZWYKŁEJ MISTYFIKACJI PEWNE SZUMNE REKLAMY, KTÓRE OD CZASU DO CZASU UKAZUJĄ SIĘ W DZIENNIKACH, OGŁASZAJĄC ŚMIESZNE CENY NA PEWNE OKREŚLONE TOWARY.

W TYCH WYPADKACH, RZADKO KIEDY OGŁASZANE ARTYKUŁY SĄ RZECZYWIŚCIE TEMI, KTÓRE KUPIEC POSIADA NA SPRZEDAŻ. OSZUKAŃSTWO POLEGA NA ZASTĄPIENIU ŻADANEJ TKANINY INNĄ, W GORSZYM GATUNKU, LUB WĘZSZĄ, NIE WSPOMNIĄWSZY W OFERCIE O KOLORACH NIĘ UŻYWANYCH, STANOWIĄCYCH ZWYKŁĄ POZOSTAŁOŚĆ POZBAWIONEGO WARTOŚCI SALDA LUB TOWAR O PROBLEMATYCZNEJ TRWAŁOŚCI, W WĄTPLIWYM STANIE KONSERWACJI. W WIĘKSZOŚCI WYPADKÓW NIEUCZCIWOŚĆ TŁÓMACZY SIĘ SPRZEDAŻĄ PRZED CHWILĄ OSTATNIEJ SZTUKI, ABY W TO MIEJSCE WYPCHNĄC JAKĄKOLWIEK INNĄ TKANINĘ

Nie pozwalajcie się zwodzić oszukańcami ofertami, ani wmawiać w siebie rzeczy nieprawdopodobnych!

Kupujcie artykuły prawdziwe i gwarantowane w sklepie godnym zaufania, jakim jest bezwzględnie

Casa das Sedas

(Najstarsza i ciesząca się największą reputacją)

która Wam sprzeda jakość za jakość, szerokość za szerokość

PO NAJMNIEJSZYCH CENACH W MIEŚCIE

Casa das Sedas

Rua 15 de Novembro, 21 - CURITYBA

Casa das Sedas

MIGUEL MATISKEI | **J. GELBERT**
 PRZYŚWIEŻY TŁUMACZ PUBLICZNY | SŁUCHACZ PRAW
 BIURO: ul. Barão do Rio Branco 562 — KURYTYBA.
 Tłumaczy się na język portugalski pisma sporządzone w jakimkolwiek języku; tłumaczenia te są uznane przez Rząd za legalne. Wyrabia się pospiesznie:
 Naturalizacje, Dokumenty potrzebne do zawarcia małżeństwa, Powołania z zagranicy, Poświadzenia tożsamości.
 Zwolnienia od służby wojskowej stosownie do rozporządzenia prawa, jakiegokolwiek sprawy w Sekretariatach, Ściągania należności, Podania, Umowy i t. d. Bezpłatne porady w jakiegokolwiek kwestji adwokackiej.
 Mieszkańcy wnętrza Stanu mogą zwracać się z interesami listownie pod wyżej wskazanym adresem. 29-40

DRZEWO | **WAPNO** | **CEMENT** | **RURY GLINIANE** | **DACHÓWKI** | **ŻELASTWO** | **SZKŁO** | **GWOŹDZIE**

Płyty i żelaztwo kuchenne i wogóle wszelki materiał konstrukcyjny.

MACEDO & CIA.
 Wielki depozyt materiałów do konstrukcji

Rua João Negrão 621
 CURITIBA — PARANA'
 Caixa Postal, 387 — Telefon 896

Eksporтеры wapna znanej marki „GLOBO“

„DNO KRYZYSU“

Zalewająca światła fala kryzysu spowodowała, iż przedsiębiorczość ludzka, w poszukiwaniu dróg wyjścia z groźnej sytuacji, dążyła początkowo do stworzenia samowystarczalności gospodarczej każdego kraju, celem podniesienia aktywności bilansu handlowego. Otaczając się coraz bardziej nieprzeniknionymi barierami przepisów celnych, reglamentacyjnych, dewizowych i t.p. stworzono nietylko dotychczas chorobliwy egoizm gospodarczy, który spowodował paralizację światowych obrotów handlowych, pogłębiając bardziej jeszcze kryzys światowy doprowadzając do stanu wielkiego zaognienia stosunki handlowo-polityczne między poszczególnymi państwami. Światowe konferencje ekonomiczne, zwołane celem uzgodnienia akcji zdążającej w kierunku odprężenia stosunków handlowych i przeciwstawienia się ogólnemu kryzysowi — kończyły się naogół fiaskiem, z powodu wielkiej rozbieżności poglądów nastawionych pod kątem egoistycznego punktu widzenia państw zainteresowanych.

Wzmagające się stale nasilenie kryzysu, wykazało jednak, iż zamknięcie granic dla importu i pozabawianie się przez to możliwości eksportu, jest nietylko konsekwencją przesilenia gospodarczego, ale i jednym z jego ważnych czynników, wywołanym świadomą polityką ekonomiczną.

Zahamowanie światowych obrotów handlowych wpłynęło silnie na zmniejszenie produkcji światowej i co za tem idzie powiększenie bezrobocia i znaczne obniżenie siły nabywczej ludności powodując wraz ze spadkiem konsumpcji znaczny spadek cen na rynkach wewnętrznych. Dla przeniknięcia coraz wyższych barier celnych obniżyły się równoległe ceny produktów eksportowanych, stwarzając konieczność obniżenia kosztów produkcji przez redukcję płac i sił roboczych. Wszystkie te czynniki kryzysu pograżały świat w niebywałej depresji gospodarczej zajmując liczną i poważną przedsiębiorstwa handlowe i przetwórcze i wprowadzając groźne zaognienia w międzynarodowe stosunki polityczno-ekonomiczne.

Nowe metody, zmierzające do ochrony rynków wewnętrznych przez tworzenie barier celnych, przepisów reglamentacyjnych, ograniczeń dewizowych i rozmyślnie dewaluacji monetarnej, chociaż przyczyniły się w pewnej mierze do aktywizacji bilansu handlowego poszczególnych gospodarstw światowych, ograniczając import i tamując wywóz dewiz, to z drugiej strony wpłynęły wybitnie na zmniejszenie eksportu. Import jest warunkiem eksportu i obydwie te czynniki muszą się wzajemnie zapełniać i uzupełniać, to też gdy przesilenie gospodarcze przekroczyło swój punkt kulminacyjny zwany „dnem kryzysu“ i rozpoczął się nawrót ku lepszym koniunkturom, acz jeszcze nieznaczny powolny zauważyć możemy, iż w murach ochronnych poszczególnych rynków otwierają się furtki i luki, a tendencja sier gospodarczych jest powrót na dawne tor światowej współpracy handlowej.

Polepszenie światowej sytuacji gospodarczej wpłynęło niezawodnie na wzmożenie obrotów handlowych między Brazylią a państwami europejskimi i między innymi Polską.

Rynek brazylijski, przedstawiający dotychczas stałe saldo ujemne dla Polski, jest tembardziej interesujący dla polskiego eksportu, iż chłonie w znacznej mierze towary przetworzone, zawierające w swej cenie duży udział kosztów pracy ludzkiej. Biorąc pod uwagę, iż zniesienie ograniczeń dewizowych i notowany od pewnego czasu, stały wzrost siły nabywczej tutejszej ludności kształtują nowe i pomyślniejsze konjunktury dla polskiego eksportu, wnosimy nadzieję, iż przy rozwinięciu celowej aktywności polskich czynników gospodarczych, przy zastosowaniu metod kompensacyjnych i poparciu wychodźstwa, — możliwości zrównoważenia bilansu handlowego polsko-brazylijskiego, stałyby się osiągalne.

Nie ulega wątpliwości, iż państwa europejskie i inne nie zaniebają żadnej możliwości pozwalającej na ugruntowanie swych wpływów na import brazylijski, do czego czynione są odnośne przygotowania.

Znajduje się w Rio de Janeiro, przybyła z Niemiec specjalna misja handlowa, z ministrem Klepp i dyrektorem Reichsbanku Hackler na czele, studująca wraz z miarodajnymi czynnikami tutejszymi, możliwości zawarcia nowego traktatu handlowego, pozwalającego na zwiększenie wzajemnych obrotów handlowych. Podobny traktat handlowy ma być zawarty również między Brazylią a Włochami.

Obydwie te państwa opanowały już dostatecznie rynek tutejszy, opierając swe posunięcia przedewszystkiem na swem zorganizowanym i handlowo wyrobionem wychodźstwie, przedstawiającem tutaj nieprzeciętną potęgę gospodarczą. Polska, niestety, oparcia tego jest pozbawiona ze względu na charakter naszego wychodźstwa, prawie wyłącznie rolniczy. Nie zwolni nas to jednak od obowiązku współpracy w akcji zdobywania rynku brazylijskiego dla polskiej ekspansji gospodarczej. Nie mogąc się przyczynić bezpośrednio do wzmożenia wzajemnej wymiany polsko-brazylijskiej, musimy stać się propagatorami i konsumentami polskich produktów, popierając pionierską akcję jednostek skierowaną w stronę torowania drogi polskiemu eksportowi do brazylijskiego konsumenta. Musimy sobie zdać sprawę, iż wzrost eksportu polskiego przyczyni się wybitnie do poprawy bytu naszych braci w Polsce, którzy nie szczędziły grosza na pomoc dla wychodźstwa i popierając i propagując produkty polskie przyczyniamy się do ugruntowania sytuacji ekonomicznej w Polsce:

Polska eksportowała za morza w r. 1932 towarów za 66 milionów zł. podczas gdy Niemcy w tym samym czasokresie, przy wybitnej współpracy swego wychodźstwa, eksportowały towarów za 5.250 milionów zł.

Spodziewać się należy, iż delegaci na Zjazd Światowego Związku Polaków, po zaciągnięciu u miarodajnych źródeł najlepszych informacji i odnośnych instrukcyj — wystąpią z odpowiednią inicjatywą.

Pamiętać jednak musimy, iż konjunktury już teraz są pomyślniejsze i, że należy je odpowiednio wyzyskać dla polskiego eksportu.

Cz-w Ma-pek 1334

KOMUNIKAT

Konsulat Generalny R. P. w Kurytybie zawiadamia niniejszym, iż niżej wyszczególnione osoby, mające do otrzymania sumy należne im z tytułu przerechowania pożyczek państwowych z 1920 r. winny zgłosić się do celu podjęcia pieniędzy w terminie do 31 grudnia 1934 r. Kwoty nie podjęte do końca roku bieżącego, zostaną przekazane do Ministerstwa Skarbu w Warszawie i Konsulat Generalny dalszych wypłat z tego tytułu dokonywać nie będzie.

(—) Dr. CZESŁAW KULIKOWSKI, Konsul R. P.

Wykaz osób, mających do otrzymania w Konsulacie Generalnym R. P. kwoty z tytułu przerechowania pożyczek państwowych 1920 r.:

Nr. Listy	Nazwisko i Imię
402	Adamik Aniela
45	Barański Stefan
626	Bielawski Józef
651	Beben vel Bem Józef
1269	Bilił Stanisław
101	Czorn Paweł
1198	Cieślowski Teodor
1199	Cieślowski Julian
1370	Donda Katarzyna
1372	Dworzecki Józef
501	Fedyszyn Tomasz
875	Fatek Antoni
1337	Fryder Jan
1354	Grabowski Michał
1365	Gapski Józef, syn Antoniego
1277	Hańc Michał
1331	Herek Jan
978	Jakubowski Aleksander
1189	Jaworska Julja Florent.
1317	Jankowski Józef
466	Kędziński Konstanty
851	Kamaszczyk vel Karczmarczyk Jan
918	Kacprowicz Antoni
1136	Kurudz Wiktor
1137	Kuźma Jan
1240	Kowalski Andrzej
1276	Kozierowski Antoni
1297	Kowalewski Jan
1310	Kaźmierczak Walenty
1322	Kotliński Ignacy
1327	Kosiński Bolestaw
1360	Kwapisz Jan
604	Laskowski Aleksander
1382	Lachowicz Bazyli
1215	Majewski Michał
1216	Muszyński Karol
1267	Malinowski Antoni
1299	Majewski Zygmunt
1300	Majewski Jan
1303	Marszałkowski Franc.
1306	Malinowski Stefan
1368	Musiak Szymon
1068	Nadolna Helena
1217	Niedźwiedz Wincenty
1280	Nowak Stanisław
1296	Nazaruk Jan
155	Osińska Walerja
1255	Orłowski Józef
1256	Orłowska Katarzyna
1257	Orłowski Władysław
1030	Puszka Stanisław
1177	Prudlik Józef
1258	Pogorzelski Jerzy
1318	Pawlak Józef
1334	Pawelski Ludwik

1345	Piskorz Jan
681	Rodacki Jan
1055	Rodakowski Antoni
1308	Reksuła Józef
1321	Rosiński Antoni
1328	Rodacki Henryk
1329	Rodacki Aleksander
22	Seniuk Tomasz
169	Szymański Jan
356	Słobódka Antonina
632	Stawski Józef
1039	Skierkowski Witold
1115	Stasiak Wojciech
1186	Stal Władysław
1188	Strumiński Jan
1221	Stelmaszczyk Feliks
1254	Skowron Grzegorz
1259	Stelmach Stanisław
1278	Szewczyk Kazimierz

1293	Stasiak Aniela
1294	Stasiak Jan August
1295	Stasiak Piotr Paweł
1353	Sobański Ignacy
1369	Świdziński Mikołaj
1361	Troć Franciszek
1262	Uszacki Władysław
2	Wójcik Helena
715	Wróński Jan
716	Wrońska Stefanja
1229	Wróński Henryk
1333	Wolowski Jan
469	Wojciechowski Jan
574	Ziarecka Anna
1182	Zemrzycki Jan
1248	Zawadzki Jan
1379	Zieliński Józef
	Zawadzki Stanisław

MALA REAL INGLEZA

Sprzedaje się szycarkę 3-jej klasy do Europy, jak: do POLSKI, ŁÓDZKI, IRLANDJI, CZECHOSŁOWACJI, JUGOSŁAWJI, AUSTRJI, RUMUNJI, BESARABIJI etc.

DATY ODJAZDU OKRĘTÓW

ZE SANTOS

DO MONTEVIDEO I BUENOS AIRES		ZE SANTOS DO EUROPY	
H. CHIEFTAIN	13 listopada	H. MONARCH	19 listopada
ALMANZORA	20 listopada	ALMANZORA	1 grudnia
H. PRINCESS	27 listopada	H. HIEFTAIN	3 grudnia
H. BRIGADE	11 grudnia	H. PRINCESS	17 grudnia
ASTURIAS	19 grudnia	ASTURIAS	29 grudnia
H. PATRIOT	25 grudnia	H. BRIGADE	31 grudnia
H. MONARCH	8 stycznia	H. PATRIOT	14 stycznia
ALMANZORA	15 stycznia	ALMANZORA	26 stycznia

CIA. MARTE

Rua 15 de Novembro 257-261 — Kurytyba.
CAIXA POSTAL, 220 — TELEFON 451.

Obraćki ślubne, medaliony, zegarki it.p.
najtaniej kupić można tylko w zakładzie

Relojoaria Progresso

Praça Tiradentes 246 — KURYTYBA.

Uwaga: Wszelkie naprawy i zamówienia uskutecznią się z gwarancją. MOWI SIĘ PO POLSKU.

Produkty nieczerniane Dostawa do domu

Casa Substancia

TH. RUI SPRENGER

KIEŁBASY, SZYNKI, SMALEC, WYROBY MASARSKIE WOGÓLE, SERW, MASŁO I KONSERWY

Rua Monsenhor Celso, 47. — Tel. 1623. — Cx. postal, 328.
CENTR REALNE SZYBKA I GRZECESNA OBSŁUGA.

39-pr.

772 NOWOCZEŚNI TEMPEARJUSZE

panią zadowolnić.

Dziewczyna spuściła głowę. Przypuszczała, że radca wróci bez skutku ze swej misji.

— O jakże to przykro — szeptała biedaczka, nie będą miała nawet tej pociechy, nad jego trumną się pomodlić.

Radca przysunął jej krzesło.

— Panno Marjo — odezwał się do niej swym sympatycznym głosem — chcę pani zadać dwa nader ważne pytania.

Podniosła nań zaplakaną oczy.

— Powiedz mi pani, czy dr. Lorenc, lekarz księcia, ma jakie przyczyny do nienawiści względem pani!

Wzdrygnęła się.

— Opowiedz mi wszystko — mówił dalej radca — ja robię to przeciw dla pani dobra, dając pani na to najświętsze słowo.

— A więc dobrze — powiem — rzekła stanowczym głosem. Z początku postanowiłam nikomu nic o tem nie mówić, co mogło się stać nawet tajemnicą tej tragedji, ale panu — wszystko opowiem!

I Marja zaczęła swe zwierzenia, jak dr. Lorenc był jej narzeczonym, — opowiadała i o zerwaniu i o towarzyszących gwałtownych scenach.

Starzec opowiadanie notował.

— A więc dr. Lorenc chciał się koniecznie dowiedzieć, dokąd poniesiono zmarłego? — spytał jeszcze raz.

— Tak!

— To dziwne — pomyślał radca — to pomieszanie doktora, to jego zblednięcie, gdy zacząłem mówić o szkielecie.

— Ah, gdyby moje przypuszczenia się sprawdziły! — ależ to nie możliwe.....!

— Czy dr. Lorenc starał się jeszcze powtórnie do pani zbliżyć?

— Tak — odpowiedziała.

W ciągu tego zwierzenia się, dowiedział się radca, że Ludwika, siostra doktora, jest najserdeczniejszą przyjaciółką Marji. I tu był nowy powód, by owe zdarzenie badać ostrożnie, zważając na najdrobniejsze okoliczności.

Dla radcy była to tylko nowa pobudka do działania. On, człowiek tak rozumny i niezawisły, który porzucił swą praktykę adwokacką — mógł się teraz całą duszą oddać rozwiązaniu tej zagadki. Trudność zadania jeszcze go podniecała. Postanowił przeto dołożyć wszelkich starań, by rozwiązać ten węzeł tajemniczy.

— Panno Marjo — rzekł z uczuciem — nie trać pani nadziei i zosjań tu w zamku, pełniąc szlachetne swe posłanictwo. Pani godzisz z losem, tego starca zgorzkniałego. Zpodziewam się, że gdy powrócę tu, będzie już inaczej. — Niech Bóg panią strzeże — gdy się pani będzie doń modliła to wspomnij czasem i o mnie — modlitwa istoty niewinnej dokazała już nieraz wiele.

Ona patrzyła nań z podziwem. Treść jego słów zawierała jakąś zagadkę. Piękna dziewczyna była jednak tak przyzwyczajona po nagłych ciosów, że na nowe była prawie obojętną.

Radca pytał ją dalej.

Pytał wiele o dra Lorenca, Marja nie wiele jednak objaśnić mogła.

— Powiedz mi pani, dlaczego doktor Lorenc nienawidził Jana? — spytał nagle.

769 NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

— Czy panu dużo na tem zależy, by te resztki otrzymać?

Doktor Lorenc zdradzał się coraz bardziej.

— W każdym razie, nawet w interesie tych ludzi, którzy mię oszukali.

— Tak, tak — mówił radca — choćby to było bardzo nieprzyjemne dla panny Kanickiej, to jest mym obowiązkiem, szkielet dostarczyć do N. by komisja zbadała, którego trupa naruszono zbrodniczo w jego spoczynku.

Doktor Lorenc nie odpowiedział.

— Sądzę, że choroba pańska znowu wraca — mówił starzec ironicznie — znowu pan pobleda.

— To nic — wykrztusił lekarz — zresztą wątplię, czy panna Kanicka pozwoli, by jej prywatne stosunki naruszała władza.

Tu miał lekarz słusność. A radca myślał, że chociaż jego podejrzenie wzrosło, był przecież ciężki wróg do pokonania. Trzeba było być ostrożnym.

Złoczyńcy przyszła inna myśl. Widział, że radca podejrzewa.

To też przybrał zupełnie obojętny wyraz twarzy.

— Jeżeli pana, panie radco prosiłem przedtem, byś pan mi zostawił znalezione szkielet, to czyniłem to jako jeden z uczliwych ludzi, którzy wskutek znajomości narazili się na niebezpieczeństwo, chodzą mi bowiem o usunięcie niemiłych skutków.

Radca próbował zająć go z drugiej strony.

— Dziwi mię to, szanowny panie doktorze, żeś pan odrazu nie poznał, iż to szkielet starszego już człowieka — rzekł z naciskiem.

Doktor Lorenc odbił cios natychmiast.

— Była to głęboka noc, gdy otrzymałem te szczątki, byłem przytem mocno przekonany, że to zwłoki Sennickiego, nadto różne objawy tożsamości osoby, które wpadły mi w oko, upewniły mnie tem silniej.

— No, tak, oczywiście — odparł radca — to wszystko jest bardzo zagadkowe, nie ma jednak wątpliwości, że w trumnie Jana Sennickiego spoczywa ktoś inny.

Doktorowi przyszła nowa myśl. Czyżby radca wiedział że Jan żyje? Nie, było to niemożliwe.

Lecz jedno spojrzenie na spierzoną twarz prawnika przekonało go, że ten człowiek nie powie niczego, czegoby naprzód dobrze nie rozważył.

Pozostawała dla doktora jednak nadzieja. Widocznie jego straszny sprzymierzeniec numer 4. wygrzebał szkielet. Wszak lokaj znajdował się właśnie obok tego miejsca, może szkielet był już w jego ręku?

Co by był teraz doktor dał za chwilę pewności.

Jego położenie było prawie, że bez wyjścia.

Z jednej strony napór Krausego, drugiej, spodziewane odkrycie niesłychanej zbrodni, to mogło doprowadzić do rozpacz.

Lecz doktor Lorenc miał przecie potężnego sprzymierzeńca, ministra Katzensteina. Póki ten był silny, mógł się śmiać ze wszystkich przeciwności.

Radca podniósł się.

— Zostawię tu swój adres, panie doktorze — rzekł — gdybyś pan zechciał napisać do mnie w tej sprawie, służę panu najchętniej.

Doktor Lorenc zauważył na bilecie adres: radca mieszkał w sąsiedztwie Birkenhofu.

Bał się pytać go dalej, gdyż głos wewnętrzny zapewniał go, że radca mu nie dowierza.

Pocinho 21—X—34.

Szanowny Panie Redaktorze!

Wobec ukazania się na łamach „Polskiej Prawdy” N. 42 z dn. 11 X. b. r. artykułu p. t. „Zwalczanie malarji” w którym wyczytałem między innymi informacjami „że chinina w tym wypadku nie jest właściwym lekarstwem oraz że dalsze jej zażywanie nie tylko że nie jest skuteczne lecz wręcz szkodliwe”. Zatem nie od rzeczy byłoby żeby i Pan na łamach Gazety Polskiej zamieścić wręcz odwrotne wskazówki zmarłego polskiego specjalisty p. dr. Gordziakowskiego, które dopiero wczoraj nadesłano mi z Poznania. Niż wym. wskazówki, które załączam, są bezwzględnie skuteczne, bom to miał możliwość sprawdzić na sobie w czasie mego pobytu nad Amazonką. Zachorowałem na malarję, zwróciłem się do p. dr. med. Zdzisława Szymańskiego, który wyleczył mnie, stosując tylko chininę i stowarsol. Obecnie mieszkam pod Kurytybą, lecz dostawczy list z Candido de Abreu od chorego na malarję kolegi C. Pochmowski, przypomniał mi sobie wyczytaną w „Tęczy” wiadomość o rzekomej wynalezieniu jakiegoś rewelacyjnego środka na malarję i wskutek tego zwróciłem się do jej redaktora z prośbą o informację. Uprzejmy redaktor „Tęczy” aż na tyle się trudził, że zwrócił się do specjalisty z tej dziedziny p. dr. Gordziakowskiego a potem jego odpowiedź mi nadesłał. Niewątpliwie iż Sz. Pan Redaktor poda do wiadomości szerszemu ogółowi tą wręcz przeciwną opinię polskiego specjalisty, która może być bardzo użyteczną przy zwalczaniu malarji w dorzeczu Iwahy.

Przy okazji życzę pomyślnych wyników z pracy przy biurku redakcyjnym.

Z poważaniem
Wacław Odrowąż-Mieszowski

Poznań, 25—VIII—34.

Wielce Szanowny Panie Redaktorze „TĘCZY”!

W odpowiedzi na cenne pismo z dnia 3 b. m., po przeczytaniu artykułu p. t. „Odwrócone proporcje” (Światłocienie — Zeszyt 36 „Tęczy” z 1931 r.), dołączam następujące:

O wynalezieniu w ostatnich latach jakiegoś nowego, rewelacyjnego środka na malarję nic nie słyszałem i wraz z panem prof. Odrowążem „pragnąłbym wiedzieć co to za uczony, co zalekarstwo i gdzie go można kupić”. Zważywszy zresztą treść i tendencję wyżej wymienionego artykułu byłbym raczej skłonny przypuścić, że nawet sam anonimowy autor nie byłby w stanie udzielić nam żądanych informacji, bowiem jeżeli wspomni o malarji to jedynie dlatego, że nie przyszedł mu na myśl cholera, dżuma, lub tyfus brzuszny. Szkoła natomiast, że nie pomyślał raczej o raku. — Na tym odcinku patologii panuje stale tak wielki ruch w zakresie nowych środków terapeutycznych, względnie nowego stosowania starych, że prawie zawsze można mieć na zawołanie jakiegoś uczonego, który „coś odkrył”.

Natomiast malarja, od czasu zastosowania chininy, stała się pod tym względem chorobą wybitnie niewdzięczną. Wprawdzie od kilkunastu lat używa się również związków arsenuku, oraz środka zwanego „plazmochina” a w ostatnich czasach wprowadzono do leczenia kilku nowych połączeń chininy, są to jednak wszystkie rzeczy stosunkowo stare, a ponadto nadające się do stosowania jedynie przez lekarzy, gdyż skutkują wyłącznie w pewnych wypadkach, a będąc trudne do dawkowania mogą stać się w rękach laików niebezpieczne dla zdrowia.

To że chinina pozostaje nadal jedynym środkiem na malarję nadającym się do zastosowania przez szeroki ogół zarówno w celach profilaktycznych, jak i terapeutycznych. Szczegóły co do zwalczania malarji znajdzie pan Odrowąż w moim artykule drukowanym ostatnio w „Tęczy”. Byłoby dobrze, aby w interesie nie tylko własnym, ale i ogółu mógł wykonać rady i przepisy w nim zawarte. W każdym razie radzę panu Odrowążowi aby znajdując się w okolicy malarycznej zażywał codziennie dawkę 0,50 gr. chininy o ile dobrze ją znosi lub też 0,25 o ile znosi ją gorzej. Gdyby zapadł na malarję, najlepiej byłoby zwrócić się do lekarza wobec konieczności stwierdzenia przy pomocy badania krwi z jaką odmianą choroby ma się do czynienia i jaką tarapaję na-

leży zastosować, gdyby jednak było to niemożliwie polecam mu przedewszystkiem stwierdzić częstotliwość napadów. Gdy będzie już pod tym względem zorientowany winien zażywać codziennie gram chininy, a w dniu poprzedzającym napad i podczas napadów do 2 gramów, o ile będzie taką ilość znosił. Nie wyklucza to oczywiście zażywania nawet dużych dawek chininy już od pierwszego napadu, natomiast nie należy zażywać jej przed badaniem lekarzem gdyż powoduje ona zniżenie zarządków ze krwi i niemożność ustalenia dokładnej diagnozy. Podczas napadów można również zażywać środki przeciwcierpoczkowe jak: Piramidon, aspiryna, feucetyna i t. p. celem obniżenia temperatury. Wyżej wymieniona kuracja dużymi dawkami chininy winna trwać miesiąc, poczem należy zrobić 2 do 4 tygodni przerwy podczas których zażywa się jedynie normalne dawki profilaktyczne. W wypadkach bardzo uporczywych, gdzie zachodzi podejrzenie złośliwej malarji tropikalnej można ostatecznie uciec się do arsenuku w formie arsolu. Istnieje on w handlu w formie pastylek po 0,25 gr. Należy go zażywać naczeczko przez 4 dni poczem zrobić 4 dni przerwy. Następnie znowu 4 dni zażywania i znowu 4 dni przerwy i t. d. Zaczyna się od 1/2 pastylki dziennie zwiększając każdego następnego dnia dawkę o 1/2 pastylki. W ten sposób można dojść do 4 pastylek na dawkę i tu jednak nie należy zbyt przyciągać kuracji i trzeba robić co parę tygodni dłuższe przerwy. Wreszcie gdy i to nie skutkuje można ostatecznie spróbować plazmochiny, ale bardzo ostrożnie. Schematy odpowiednich kuracji znajdują się zwykle w każdym opakowaniu.

W nadziei, że te moje rady przydadzą się na coś Panu Odrowążowi, łączę wyrazy głębokiego poważania.

Dr. Gordziakowski

Kwestje sporne, gruntów, hipoteki, pomiary, podziały, inwentarze, anulowanie małżeństw
BIURO ADWOKATA

Dr. Milton Vianna

Av. João Pessoa
Sala 105. **KURYTYBA.**

120\$000!!

Polacy! Za tę cenę możecie dostać obywatelstwo brazylijskie (Naturalização) skoro udacie się natychmiast do **MIEDZYNARODOWEGO BIURA INFORMACYJNEGO** (Es-criptorio Internacional—Juridico e Commercial) przy ulicy Dr. Muricy, 449 w Kurytybie.

Nowy okres egzaminów

GIMNAZJUM NOVO ATENEU

ma zaszczyt zawiadomić Sz. Rodziców, że przyjmuje się kandydatów do składania egzaminów na rok 1934. Także przyjmuje się uczniów i uczennice na wolny 3-ci kurs, który uprawnia do studiów na Uniwersytecie Parafiskim. Do tego kursu składanie egzaminów nie jest wymagane. **Kursy dzienne i wieczorowe.**

Blisze informacje:

ul. *Aquidabam* 278
Kurytyba.

ARTYKUŁY NA LATO

Otrzymałiśmy **Kaszmiry i Drelchyz** z **lini krajowego i zagranicznego po cenach bezkonkurencyjnych.**

AO MUNDO DAS CASEMIRAS

Ul. 15 de Novembro 129
Posiadamy wielki wybór resztek.

Sprzedza się

teren rogowy, mierzący na ul. Carlos de Carvalho 32 m., na Presidente Taunay 26 m. Wiadomości przy ul. Presidente Taunay nr. 444.

QUEM BEM ALIMENTA BEM CRIA
para bem alimentar so com as
FARINHAS INTEGRAIS
„ALEGRIA”
porque são farinhas fabricadas sob um critério novo, onde as propriedades sadias e nutritivas dos grãos dos cereais são totalmente aproveitadas

MAĆZKA ODŻYWCZA „ALEGRIA”

Zapobiega bólem brzucha i wszelkim komplikacjom żołądkowym
(SPECJALNIE U DZIECI)

Produkt ten powinien być używany przez wszystkie matki, dbające o zdrowie swych dzieci.

Sprzedają we wszystkich aptekach, składach aptecznych i pierwszorzędnych sklepach spożywczych. 503

ARMAZEM E PADARIA „S. FRANCISCO”

DE JOSÉ NICOLAU ABAGE

Artykuły spożywcze pierwszej jakości. Wina, konserwy i t. p. Piekarnia elektryczna, zaopatrzona w najnowsze środki techniczne. — Czystość (gwarantowana). Kompetentni piekarze wykluczają możliwość jakiegokolwiek konkurencji z produktami „Abage”.

Ul. Saldanha Marinho Nr. 1234. — Tel. 89.
CURITYBA — PARANÁ

Gimnazjum „Iguassú”

(Fiskalizowane przez rząd federalny)

Praca Rui Barbosa

EGZAMINY WSTĘPNE

Przyjmuje się kandydatów do egzaminów na pierwszy rok kursu gimnazjalnego. Egzaminy do jakiegokolwiek bądź klasy odbywają się w gimnazjum „Iguassú” pod kontrolą delegata ministerstwa oświaty.

Oprócz zwykłego kursu gimnazjalnego który jest prowadzony przez profesorów specjalistów jest utrzymywany specjalny dział wykładów dla uczniów mających pewne braki.

Początek wykładu 3 stycznia 1934.

KURS ELEMENTARNY

Powiększwszy ostatnio gmach gimnazjum dyrekcja zorganizowała wzorowy kurs elementarny pod kierownictwem fachowych sił, po ukończeniu którego uczniowie uzyskują promocję do 1-ej klasy właściwego gimnazjum. Początek wykładów 7 stycznia 1934.

UWAGA: SPECJALNE INSTALACJE DLA UCZNIÓW OBOJGA PŁCI.

770

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

A radca? Ten był prawie pewny, że doktor Lorenc wiedział więcej o tych zagadkach, niż on sam mu powiedział!

I jakkolwiek traktował doktora na pozór łaskawie, niechęć zapuściła głębokie korzenie w jego sercu.

Wczesnym rankiem następnego dnia zajeżdżał radca do Birkenhofu koni właściciela, którego o przyjeździe telegraficznie zawiadomił. Już od furmana się dowiedział, że Marja Kanicka jeszcze nie wyjechała.

— Panie radco — mówił woźnica — tak jakby miłe słoneczko zeszło do zamku, my wszyscy w domu sprzedamy każde życzenie kochanej pani. Wczoraj stary Jan, ten Jan, który zwykle milczy jak mruk, opowiadał, że jasnie pan spacerował z panią pod ręką w parku; my nawet wierzyć nie chcieli, a przecie tak było. A gdy panią wprowadziła starszego pana na schody, pocałowała ją w czoło i rzekł: dziecię ukochane, skarbie ty mój, tyś mi znow wróciła wiarę w ludzi.

Radca nie na to nie odpowiedział. Widać jednak było, że te wieści wzruszyły go silnie; westchnął głęboko gdy w jednej z pobliskich altan dojrzał smukłą postać Marji.

— Jedno moje słowo rozwiązałyby wszelkie zagadki — szeptał sam do siebie — może to jednak lepiej, jeżeli tę tajemnicę wezmę ze sobą do grobu.

Pewnym krokiem wstępował na schody, pozdrawiając Jana, który tu już czekał, by wprowadzić radcę do pokoju pana.

Tam siedział starzec w wielkim fotelu; bystre i badawcze spojrzenie rzucił na gościa.

— Nareszcie! — zawołał — toć to wiek cały z niecierpliwością oczekiwałem!

— Nie mogłem wcześniej wrócić — odrzekł radca z powagą.

— No, icóż się dowiedziałeś?

— Nic więcej, prócz zapewnienia, że te szczątki nie z twego wnuka pochodzą.

Starzec uderzył laską z gniewem w podłogę.

— Ach, to okropne — zawołał — ja muszę dostać zwłoki mego wnuka.

Radca wzruszył ramionami.

Starzec zdumiał się. A więc i ty nie widzisz już żadnego wyjścia; a więc tak, wszystko stracone, bo jeżeli już i ty zwątpiłeś, któremu nic nie tajne, to można się pożegnać z resztą nadziei.

Radca milczał. Co się w nim działo, ce się działo w jego sercu, który przecie o wszystkim wiedział, to się nie da opisać.

Starzec opadł z jękiem na fotel.

Chciał się w tym podnieceniu podnieść, czuł jednak, jak słabe nogi odmawiają mu posłuszeństwa.

Wybuchnął. Ach, to lotry, które nawet w grobie nieszczęśliwemu nie dają spokoju! Czyżbym kiedy przypuścił by ostatni z Sennickich zginął tak strasznie, tak okropnie...

— Nie trać jeszcze nadziei — odezwał się radca z ponurą pewnością.

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

771

— Czy dasz mi pełnomocnictwo do swobodnego działania na tem polu? I jeszcze jedno: czy mi obiecujesz, że w tej sprawie nie będziesz mnie o nic pytać?

Pan w zamku spojrział z podziwem na mówiącego.

— No, jeżeli tu nie tkwi coś szczególnego — mruzczał — to chyba nie Sennicki. Znam cię przecie nie od dziś, byłeś mi zawsze przyjacielem, wierzę ci przeto na słowo. A co się tyczy pełnomocnictwa, to je przecie już masz. Pieniądzy nie szczędź, choćby to mnie Bóg wie co kosztowało. Ale pamiętaj, ja stary już i lada dzień mogę stąd odejść. Pragnął, bym jeszcze za życia stanąć nad trumną ostatniego z Sennickich.

Radca odpowiedział serdecznym uściskiem dłoni.

Był zadowolony, że rozmowa poszła tym torem. Teraz miał więc czas; mógł szukać żywego Jana.

A teraz idź i powiedz to Marji — ciągnął dalej starzec. — Dziwisz się, a jednak trzeba, kocham tak tę dziewczynę jak własną córkę. Odkąd przycisnąłem do serca tę blondyneczkę i odkąd mówię jej „ty”, a dawno już jej tak nienazywałem, stałem się jakby odmłodzony! A teraz już nie puszczać, musiała pisać do N., że tu przez lato już zostanie, możesz więc śmiało dalej robić paszkwikowania przyjacielu i nie zważać na starego dziada.

Twarz radcy rozpromieniła się.

— Spodziewałem się tego — szeptał — ale cierpliwości, może się jeszcze wszystko odmieni, cierpliwości, bo kto wie....

Starzec nie dosłyszał tych słów, które rzucił radca n odchodnym.

— Hola! kochany przyjacielu — krzyknął za odchodzącym.

Radca zatrzymał się w drzwiach.

— A powiedz rządce, albo sam lepiej to zrób, bo rządca obecnie zajęty na folwarku.

— Co takiego?

— Otóż przeczytaj dokładnie tekst służbie.

Pomyśl tylko, że oni są przesadni, jak stare baby.

— A więc co się stało? — zapytał gwałtownie radca.

— Dyabeł wie co to było — zaklął starzec — z Jana trzeba poprostu słowo po słowie wyciągać, a to przecie do mnie nie należy. Zresztą od innych sług wychodzi plotka — oczywiście musiały baby coś zobaczyć, zdaje mi się, że ta Jagna, to straszny tchórz.

— Otóż dowiedz się naprzód, a później przeczytaj strachajłom, by ich uspokoić. Jeszcze tego brakowało, by w naszym wieku wierzyć w bajki izby czeladnej.

Radca słuchał tego wszystkiego z uwagą. Nic nie powiedział, ale na chytrej jego twarzy znać było dziwny wyraz, jakgdyby do tych słów wielką przywiązywał wagę.

Szybko opuścił pokój starca idąc przez salon na werandę, gdzie nań czekała z niecierpliwością Marja Kanicka.

Piękne dziewczyna przeżyła chwilę przykrego oczekiwania.

Radca uścił jej małą, drżącą dłoń na powitanie.

Spojrzała nań badawczo. O jakie smutne pytanie malowało się w tych niewinnych niebieskich oczkach — co za rozpacz — co za przygnębienie! A on — on nie mógł nic powiedzieć. Z bólem serca.

— Już jutro odjeżdżam panno Marjo i nie przedko zajrzę tutaj. Dotychczas nie wypełniłem jeszcze swego zadania, ale gdy wrócę — sądę, że

U źródle

Dlaczego

Wyznam j... wystąpienie j... stawia mię... położeniu. Z... naszych k... wzięść w ob... nianiem ich... w porządku... nych ślżak... pomorzan i... cu będe się... z każdym... niejszyć. R... ma, że pierw... ki nie kto... osad założyc... postaci pra... purpurę nas... prymasa. B... nie kopji z... nem, organ z... bic jowiszow... nieraz wołani... religij pruski... Ale ono to n... Przesłizmy z... Śląsku i na... Ks. Góralski... z b. r.) odma... parafjan w P... prawa do tyt... Trzeba przyz... kotno przy... „Porównanie... sze on — pi... ców polskich... do Brazylii... nno byłoby w... gdyby się op... Ku niezadow... powyżej w... będzie widow... ma nie współ... chęć wymie... osadnika, ow... nik” i szereg... miennictwa n... łowych osad... bek nasz pow... ogranicza się... jest za nazwa... nia, zupełni... proboszczu!... nej mej prac... nictwa polski... znajduje się... nia, aby „pil... kółkowiek z... Jeśli nie p... ks. Józef Gó... z wizytą w S... nych. Z mał... wilby mię te... w tym stopi... Temci bardzi... dnicztwie bra... wałem je sze... w Ameryce P... go stawiając... by, Pilarsinjo... Panna Marja... określiłem: „... zyljicy „pilgr... wali oni w is... Wyraz „pilgr... znaczy tyle... użyłem go w... słownem i... czeniu, w j... północni am... o pierwszych... skich na zier... Nie sądzi... słowo na wi... na przemijaj... też usiłował... życzoną, obc... tarcie do Par... kanie Pilarsic... ches, odbyło... wistego piel... mią już w n... wało ono w... dramatyczne... purytanów a... kiwaniu swo... w niem coś... go pochodu... coś z lechic... własnego Gn... Jeśli tu czy... wartość, to... Edmunda W... Nazywamy g... osadnictwa p...

Pomi

U źródeł polskich w Brazylii

**Dlaczego założycieli Pilarisinja i Abranches
zwiemy „pielgrzymami“?**

Wyznam jasno i szczerze, że wysunięcie powyższego pytania stawia mnie w nieszczytnym położeniu. Że mam założycieli naszych kolebka pionierskich wzięść w obronę przed niedocenianiem ich roli historycznej, to w porządku. O tych zapomnianych ślązaków, poznaniaków i pomorzan i o ich miejsce na słońcu będę się wodził aż do skutku z każdym, kto ich zechce pomniejszyć. Rzecz tak się wszelako ma, że pierwszy wstąpił w szranki nie kto inny, a... proboszcz osad założycielskich, na którego postaci pragnęlibyśmy widzieć purpurę naszego osadniczego prymasa. Bogać mił za skruszenie kopji z czcigodnym kapłanem, organ z górkę gotów zatrąbić jowiszowym głosem, jak już nieraz wołało: „Luter, wyznawca religii pruskiej — na stos z nim!“ Ale ono to nic, proszę państwa. Przeszliśmy gorsze rzeczy i na Śląsku i na południu Ameryki.

Ks. Górka (w „Ludzie“, nr. 37 z b. r.) odmawia przodkom swych parafjan w Pilarisinja i Abranches prawa do tytułu „pielgrzymów“. Trzeba przyznać, że jest mu markotno przy tem zaprzeczeniu. „Porównanie symboliczne — pisze on — pierwszych wychodźców polskich z „pielgrzymami“ do Brazylii, do kolonii Pilarisinho byłoby wcale piękne, udatne, gdyby się opierało na prawdzie“. Ku niezadowoleniu tych, którzy powyżej weszli sensację, nie będzie widowiska. Ks. Górka nie ma nic wspólnego z tymi, którzy chcą wymieść w kąt dorobek osadnika, owsem, przez „Słownik“ i szereg prac na polu piśmiennictwa należy do tych czołowych osadników, którzy dorobek nasz powiększają. Moja rola ogranicza się zatem do wyjaśnienia, że nazwa „pielgrzymów“ nie jest bynajmniej porównaniem, a natomiast jest ona stwierdzeniem historycznych wydarzeń.

Ks. Górkaowi chodzi o użyty przez niego w 1925 r. w odniesieniu do założycieli Pilarisinja wyraz „pilgrims“, o którym powiada, że słowo to nie oznacza pielgrzymów i że wyrazu takiego język portugalski nawet nie posiada. Co do drugiego twierdzenia, zupełnie słusznie, książę proboszczu! Nigdy nie w omawianej mej pracy „Pół wieku osadnictwa polskiego w Brazylii“, nie znajduje się ani cienia podejrzenia, aby „pilgrim“ miał mieć jakakolwiek z Portugalją styczność.

Jeśli mi pamięć nie zawodzi, ks. Józef Górka był swego czasu z wizytą w Stanach Zjednoczonych. Z mało której strony zdziwiłby mnie tedy powyższy zarzut w tym stopniu, co z jego ust. Temci bardziej, że piszcak o osadnictwie brazylijskim, porównywałem je szeroko z osadnictwem w Ameryce Północnej, Saporskiego stawiając obok ks. Moczygemby, Pilarisinja łącząc z teksaską Panną Marią. Założycieli naszych określiłem: „Byli to polsko-brazylijscy „pilgrims“. Pielgrzymowali oni w istocie aż dwa lata“. Wyraz „pilgrim“ jest angielskim, znaczy tyle co „pielgrzym“, a użyłem go w takim samym, dosłownym i symbolicznym znaczeniu, w jakim używają go północni amerykańczanie, gdy mówią o pierwszych osadnikach angielskich na ziemi Waszyngtona.

Nie sądzę, abym był rzucal słowo na wiatr, wieszając symbol na przemijających obłokach, albo też usiłował próżnię zapełnić pozycją, obcą treścią. Nasze dotarcie do Parany, nasze odszukanie Pilarisinja a później Abranches, odbyło się w drodze rzeczywistego pielgrzymowania za ziemią już w nowym kraju. Obfitowało ono w momenty bardzo dramatyczne, niż prosta ucieczka purytanów angielskich w poszukiwaniu swobód religijnych, i jest w niem coś z tragizmu biblijnego pochodzącego od ziemi obiecanej, coś z lechickiego poszukiwania własnego Gniezna.

Jeśli tu czyje świadectwo ma wartość, to przedewszystkiem Edmunda Wosia - Saporskiego. Nazywamy go słusznie „ojcem osadnictwa polskiego w Brazylii“.

Bez niego nie byłiby przybyli pierwsi opolanie najpierw w 1869 r. do Św. Katarzyny, potem w 1871 r. do Pilarisinja. On ich zawołał, sprowadził, on nimi pokierował. A gdyby jego ślązacy nie byli osiedli w Paranie, Bóg raczy wiedzieć, w jakie strony kontynentu byłyby się skierowały następne napływy polskiej Miłoty mi też, że dowody o pielgrzymim postannictwie Pilarisinja i Abranches mogą oprzeć na słowach Saporskiego. Posiadam we własnym odpisie jego „Notatki o imigracji polskiej w Paranie“, które złożył nam w 1920 r. w konsulacie. Z owych to „Notatek“, jakoteż wielu opowiadań tak zmarłego jak innych mohikanów, którzy przeszli przez katarzyńską „Brzoźkę“, a których skrzętnie wypytwałem o przejścia, powstał obraz pielgrzymów — i nie ma on nic wspólnego z błędnym wywodem językowym „pilarisinhopielgrzymka“. Przepuszczam, że wywód ten zrodził się z wrażeń, jakie pozostawił w pamięci Głuchowskiego i ks. Osadnego wspomnienia starych założycieli.

W 1868 r. Saporski wystąpił się, po rozmowach z ks. Zielińskim, o pozwolenie na przeprowadzenie kolonizacji polskiej wzdłuż Iguasu. Obaj byli świadkami osadnictwa niemieckiego w Św. Kat., Saporski upatrzył sobie Parane, jako prowincję i nową i wolną. Napisał o tem do znajomych w Siolkowcu pod Opolem. Zanim było wszystko gotowe, wybrała się gromada, 16-cie rodzin. Po drodze wpadła ona w Hamburgu w kleszcze kolonizacji niemieckiej i ocknęła się w okolicach Blumenau, zamiast w Paranie. W rok później napłynęło dalsze 16 rodzin, i znów niemiecy uwięzili je pod Blumenau. Dwa lata zeszyli owym 164 osobom, zanim po nawiązaniu stosunków z Saporskim przeniosły się w 1871 r. do Kurytyby i osiadły w Pilarisinja. Kosztowało to wiele zachodów. Saporski jeździł aż do Rio i miał posłuchanie u cesarza Dom Pedra II.

Pielgrzymkę przez Św. Katarzynę, tym razem kolonję niemiecką Donna Francisca w tyłach Joinville, powtórzyła gromada wychodźców z Poznańskiego i Pomorza, licząca 258 dusz. Popłakaliwi bezradni i bez wyjścia w sieci niemieckiej, aż litościwy ks. Boergershausen wskazał im Kurytybę, o której słyszał, że tam polacy już siedzą. I przenieśli się owi drudzy zabłąkani pielgrzymi w liczbie 64 rodzin w ślad za pierwszymi, zakładając kolonję Abranches, nazwaną tak od imienia ówczesnego prezydenta prowincji parańskiej. Było to w 1873 r., w dwa lata po Pilarisinja.

Dopiero trzecia grupa, tym razem znów śląska, przybyła w 1875 r. wprost do Parany, bez kołowania przez niemiecką Św. Kat. i osiadła pobok Abranches, w Kandydzie. Dalsze napływy, które załadniły Nową Polonję, Muricy i sięgnęły przed upadkiem monarchii aż pod Rio Negro (Imbujal), Ponta Grossę (Moema) a nawet Castro (Leopoldyna) — poszły już utartym szlakiem. Do nastania republiki napływ polski do Brazylii umieszczał się w Paranie niemal całkowicie. Rio Grande dostało mało polaków, jeszcze mniej Św. Kat., S. Paulo nie. Próby w Bahji zawiodły, osadnicy przenieśli się do Rio Grande. Tylko w Esp. do Santo utknęła niewielka gronada, zdana na zniknięcie, którą to trącał z uporem, godząc lepszej sprawy, usiłując się powtórzyć w naszej dobie.

Przykłady nieszczęsnego Espiritito Santo i resztek polskich, ziemczonych w okręgu S. Bento w Św. Kat. — są najlepszym dowodem pionierskich zasług ślązaków, w szczególności Edmunda Wosia-Saporskiego. Odciągnęli oni żywioł polski z niemieckiego łożyska, w którym mu groziła zagłada, i w trudzie pielgrzymim otwarli Parane.

„Pielgrzymom“, naszym założycielom — cześć i sława
Paweł Mikodem

**ROZBUDZAĆ I ROZWIJAĆ
MYŚL TWÓRCZĄ U DZIECKA**

Zebrał i uzupełnił własnymi uwagami J. C.

Myśl twórcza w czasach pierwotnych ograniczała się do stwarzania niezbędnych warunków istnienia człowieka, a w miarę, gdy wzmagały się jego potrzeby, musiała wyteńczyć wszystkie siły, ażeby zaspokoić nowe wymagania. Myśl twórcza nie ustawała ani na chwilę w swej pracy, ujarzmiła przyrodę żywą i martwą, wtargnęła w głąb ziemi przeniknęła dno morza i wzbiła się lotem ptaka w nadziemskie krainy. Myśl twórcza dała ludzkości nieśmiertelne dzieła nauki i sztuki ujęta uczucia poety w harmonijne rymy, które budziły duszę z uśpienia i zagrzewały do szlachetnych czynów. Ona słowa natchnionego pisarza przybrała w dostojne szaty poważnej prozy która wskazywała ludzkości nowe życia drogi, wiodące do osiągnięcia prawdziwego szczęścia.

Ona utrwałała się w wędzowych barwach na płótnie artysty malarza budząc poczucie piękna. Ona wiązała dźwięki poszczególnych tonów w melodyjne akordy pieśni, która towarzyszyła człowiekowi w różnych okolicznościach życia. Myśl twórcza zjawiała się jako dobra wróżka w laboratorjach uczonych i urzęcywistniała marzenia minionych pokoleń stwarzając wiekopomne wynalazki.

Myśl twórcza, wiecznie łaknąca nowych zdobyczy w różnych gałęziach wiedzy i sztuki bezustannie nowych dróg, nowych placówek aby posunąć kulturę świata naprzód choćby o jeden krok. Ludzkość wzmoczona doświadczeniem minionych stuleci domaga się uporczywie od każdego pokolenia dominy nowych talentów i zdolności. Myśl twórcza której zawdzięczamy obecną kulturę świata cywilizowanego, wymaga najstaranniejszego pielęgnowania od zarania życia człowieka.

Oto co na ten temat pisze St. Poel: „Wiemy z doświadczenia zawodowego jako też i z własnych przeżyć dziecińczych, że serduszek dziecięce otwiera nam bajka.“

Każdy z nas w chwilach doświadczeń życiowych szuka ukłócenia we wspomnieniach lat dziecińczych i oto wtedy w myślach zjawia się postać siwowłosej babuni lub niani, opowiadającej w zacisznych wieczornych godzinach... bajki.

Bywały one różnej treści fantastyczne strachem przejmujące, gnieź lub litość obudzające, zależnie od stopnia inteligencji osoby opowiadającej.

Dziś oceniamy je według warunków wychowawczej i wydajemy o nich sąd, jednak zaprzeczycie nie możemy że niegdyś wywierały one potężny wpływ na nas.

szą wyobraźnię.

Przypatrując się dziecku słuchającemu bajki, odnosimy wrażenie, jakgdyby obrazy kolejno przesuwały się przed oczyma dziecka myśl jego pracuje bardzo intensywnie, ale pierzcha prędzej, nim zdola je wypowiedzieć słowami i dlatego zdarza się prawie zawsze, że dziecie bajki powtórzyć nie potrafi, mimo, iż słuchałobyj z natężoną uwagą.

Żadna zabawka, żadna rozrywka nie daje dziecku tak zupełnego zadowolenia, jak bajka. Nic też dziwnego że bajka jest bardzo ważnym czynnikiem wychowawczym w pierwszych latach nauki.

Każda bajka budzi myśl twórczą, ale nie każda posiada walory wychowawcze.

Treść bajki powinna być tak dobraną, ażeby rozwijała równomiernie myśl twórczą i uczucia.

Prawdę etyczną, zawartą w bajce należy tak silnie uwydatnić w barwnym opowiadaniu, ażeby dzieci pochwyliły ją samorzutnie a dochodziło do odnalezienia jej drogą naprowadzania przez nauczyciela.

Dzieci nie powinny powtarzać bajki, wygłoszonej przez nauczyciela, ponieważ dziecko w bezładnym opowiadaniu nagromadza mnóstwo szczegółów, które zacierają wrażenie bajki i jej myśl przewodnią. Należy jednak zapomocą umiejętne stawianych pytań przeprowadzić z dziećmi dyskusję na temat osób lub zwierząt, występujących w bajce. Po samodzielnym scharakteryzowaniu postaci poszczególnych postaci dzieci powinny wypowiedzieć swoją opinię. Nauczyciel powinien żądać uzasadnienia tej opinii, ażeby się przekonał, czy ona jest oryginalną. Prostawanie mylnych zapatrywań niedających się uzasadnić należy pozostawić wyłącznie współuczniom, nauczyciel powinien ograniczyć się jedynie do kierowania dyskusją i dopiero wostatcznym razie, gdy schodzi ona na niewłaściwe tory, może wyrazić własne zapatrywanie i natychmiast je umotywować.

Bajki zaczerpnięte z życia zwierząt i roślin powinny być szczególnie uwzględnione.

Przy grobie ś. p. Prof. Dr. Szymona Kossobudzkiego

Konsul Rzeczypospolitej Polskiej Dr. Czesław Kulikowski składa kwiaty na grobie wielce zasłużonego działacza, ś. p. Prof. Dra Szymona Kossobudzkiego w dniu zadusznym.

Konsul R. P. wraz z personelem konsularnym przy grobie ś. p. Prof. Dr. Szymona Kossobudzkiego w dniu zadusznym: stoją od lewej kn prawej: p. p. Dr. R. Gajda, Drowa H. Kossobudzka, H. Brzostkówna, Al. Jugowarówna Konsul R. P. Dr. C. Kulikowski, kpt. F. Gwiazda, E. Kubicki.

Na nowe tory

Wróciłem z Polski i za pośrednictwem polskiej prasy chciałbym się podzielić moimi wrażeniami, które wyniosłem z Macierzy na podstawie tego, co słyszałem, widziałem i w co się wczułem, zwiedzając ziemię ojców naszych od zapadłej wsi polskiej aż do pałaców władcze. Serję moich wrażeń rozpoczne słowami pana Marszałka i równocześnie pr. Św. Zw. Polaków W. Raczkiewicza, które mi przekazał na pożegnalnej wizycie przeddzień opuszczenia Polski: „Miałem sposobność — mówił p. Marszałek R. — poznać polaków w Brazylii i usłyszeć opinie obcych o ich walorach. Były momenty w mojej podróży pa polskich osiedlach, że mnie wprost chwytaly za serce. Ie w tych naszych szarych masach jest uczucia i przywiązania do swej Macierzy, to tylko ten jest zdolnym zgłębić, który między naszymi na drugiej półkuli miał sposobność być i z nimi obcować.“

Biorąc to wszystko pod uwagę przesyłam wszystkim podnikom pozdrowienia i życzę im, żeby w pracy dla dobra społecznego cieszyli się jaknajpomysłniejszymi wynikami, jednak zaznaczam, że dobre wyniki idą w parze z konsolidacją społeczeństwa.

Przesyłam również pozdrowienie szlachetnemu i gościnnemu Narodowi Brazylii, który tak przez swych mężów stanu, jak również i swe masy darzył nas Swą sympatją i w wielu wypadkach pomagał naszym wychodźcom.

M. Sekuła.

**Dobry interes
SKLEP
SECCOS E MOLHADOS**

w dobrym miejscu z wyrobioną i pewną klientelą sprzedaje się w KURYTYBIE, przy ul. Floriano Peixoto 2331 Mieszkanie duże, z wszelkimi wygodami i tanie. Interes nadaje się dla tych, którzy z interjeru pragnęliby przeprowadzić się do Kurytyby.

UBRANIA

nowe jak i używane, nabyć można jaknajtaniej w składzie nbrań oraz galanterji na ulicy BARÃO DO RIO BRANCO Nr. 329 obok Pałacu Prezydenta. MÓWI SIĘ PO POLSKU Curytyba — Paraná.

Międzynarodowe Biuro Informacyjne

(ESCRITORIO INTERNACIONAL)

JURIDICO-COMMERCIAL

RUA DR. MURICY 449 — CURITYBA

Wszelkie informacje co do sprzw handlowych i prywatnych.

Sprawy sądowe, przygotowuje się inventarze, podziały majątków polubowne lub sądowe, przepisy nieruchomości, redagowanie testamentów, dokumenty hipoteczne, kontrakty prywatne, inkoso, dokumenty gwarancyjne. Sorządza się papiery do jakiegokolwiek bądź urzędu. Dokumenty ślubów cywilnych i kontraktowych.

Informacje co do rządowych ulg przy spłaceniu długów hipotecznych gruntów rolnych (Reajustamento economico)

Nasze ceny są minimalne

Pomiary i plany gruntów.

Tłómaczenia sporządzane przez tłumacza oficjalnego dokumentów, jak np.: świadectw urodzeń, paszportów i t. p.

Sprzedaje się karty okrętowe. Załatwia się korespondencję w językach: portugalskim, hiszpańskim, angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim i wszystkich językach słowiańskich. Przepisywanie na maszynie, bilansy handlowe, prowadzenie ksiąg itp.

Przygotowuje się dokumenty, potrzebne do sprowadzania rodzin i znajomych do Brazylii i Argentyny. Obywatelstwo brazylijskie (naturalizacja).

Nie omieszkajcie zwrócić się do nas i zasięgnąć naszej rady w wyżej podanych sprawach!!!

Pomiędzy najlepszymi markami piwa wyróżnia się znana

■ ■ ■ TUZIN RS. 14\$000 ■ ■ ■

„Pomba“

Oryginalny typ piwa, wyłącznie fabrykowany przez browar „CRUZEIRO“

CURITYBA Telefon 495 i 751.

Casa São José
RIO NEGRO
H. SCHOBENHAUS-ORTMANN

FIGURY wszystkich Świętych różnej wielkości.
OLTARZE, ambyony, chrzcielnice.
DEWOCJONALJA: Różańce medaljony, krzyżyki, obrazki, pamiątki kom. i t. d.
KSIĄŻECZKI w języku brazylijskim i polskim.

FABRYKA OBUWIA
A T A B
MIGUEL S. ATAB
Travessa Oliveira Bello, Nr. 17 — CURITYBA PARANA

Posiada zawsze na składzie ogromny wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego po cenach bezkonkurencyjnych. Przyjdźcie i przekonajcie się!
Wielki wybór nowych kapeluszy.

SĄ SZCZĘŚLIWE GODZINY W ŻYCIU

Oto, co pisze p. Catalino Secundino, zamieszkały przy ul. Duque de Daxias w Uruguyana, Rio Grande do Sul, gdzie jest szeroko znany i ustosunkowany:

„Używając od dłuższego czasu różnych lekarstw w celu wyleczenia się z objawów syfilitycznych, występujących pod różnymi postaciami, które sprawiły mi nieznośne cierpienia, nie doznawałem ulgi, mimo ciągłego leczenia. W szczęśliwej godzinie użyłem znakomitego, oczyszczającego krew środka „Galenogal“ i już po użyciu pierwszej fiaskeczki takowego doznałem wielkiej ulgi, a po dalszym używaniu zniknęły zupełnie wszelkie dolegliwości, mające źródło w SYFILISIE. Dziś jestem radykalnie wyleczony i cieszę się jak najlepszym zdrowiem. — Łącząc wyrazy podziękowania, upoważniam Pana do użytkowania niniejszego wedle woli.

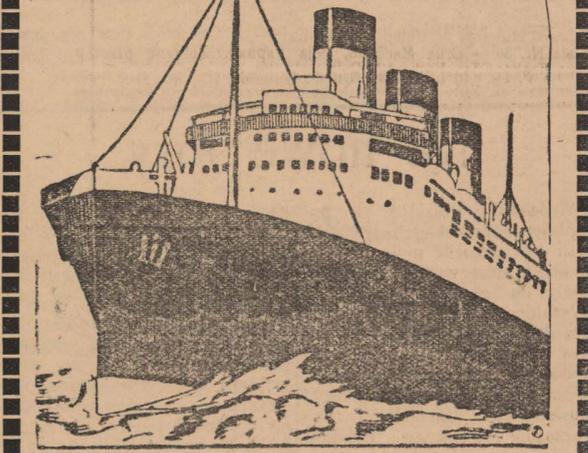
(Firma uwiarytelniona)

„GALENOGAL“, doskonały środek oczyszczający krew, formuły znakomitego lekarza angielskiego, specjalisty od SYFILISU, Dr. Fryderyka W. Romano, dyplomowanego przez Fakultety londyński i rioski, zastępowanego przez Fakultety brazylijskie w mieście Pelotas, Rio Grande do Sul, gdzie uprawia swój zawód od lat 50 z honorowym wyróżnieniem i którego to korpusu był po wiele razy przewodniczącym, wybranym jednogłośnie.

Na sprzedaż we wszystkich aptekach, tak w Brazylii, jakoteż w innych Republikach południowo amerykańskich
L. D. N. S. P. — N. 211.

Polsko-francuskie linie okrętowe
CHARGEURS REUNIS
I SUD ATLANTIQUE

Wszyscy Polacy powinni jeździć tylko naszymi okrętami które są najlepsze pod każdym względem

Informacji bezpłatnych w języku polskim i portugalskim udziela jedyny przedstawiciel na Parana
THEOPHILO G. VIDAL
Rua Barão do Rio Branco, 195-209 — CURITYBA.

Dr. Ludwik Wolski
ADWOKAT
UNIÃO DA VICTORIA — Parana

AIR FRANCE
CORREIO AEREO

POCZTA POWIETRZNA FRANCUSKA

Przewozi listy, małe przesyłki i pasażerów.

Odloty z Kurytyby:
WE CZWARTKI: na południe do Porto Alegre, Pelotas, Rio Grande, Montevideo, B. Aires, Chile i Peru.
W PIĄTKI: na północ aż do Natal, do Europy i do Polski.

PRZEDSTAWICIEL
THEOPHILO G. VIDAL
Rua Barão do Rio Branco nr. 195-209
KURITYBA
Mówi się po polsku.

BALSAM
Sta Helena

BÓL PIERSI
REUMATYZM
BÓL ZĘBÓW
NEURALGIA
ZACIECIA, SKALECZENIA
BÓL USZU
KŁÓCIE
ŚWIEŻE RANY

Sangue! Sangue! Sangue!

SANGUENOL

(Formuła niemiecka)

Jedyny środek, który po 20-dniowym używaniu go, zabezpieczy i uchroni każdego od suchoty. Oddziaływa następująco:

- 1) Ogólne spótgowanie sił i natychmiastowy powrót apetytu.
- 2) Usuwa zupełnie ból głowy, bezsenność i nerwowość.
- 3) Zwalcza radykalnie przynębieńnię nerwowe i podnieca chęć do życia.
- 4) Powiększa ciężar ciała aż do 3 kg
- 5) Odświeża całkowicie osłabiony i zagrożony suchotami organizm.
- 6) Daje największą odporność przy pracy fizycznej i zwiększa ciążka krwi.

Choroby raka można uniknąć, ponieważ jest to zgrupowanie potażu w pewnej części ciała.
Kalcium rozpuszcza potaż. Sanguenol zawiera kalcjum i dzięki temu można uniknąć raka.
Sanguenol jest to wynała kowy.
Przytoczone powyżej szczegóły są opinią wydaną przez lekarza Dr. Manuela Soares de Castro.
Do nabycia w całej Brazylii.

UŻYWANY
oficjalnie w wojsku
ELIXIR „914“

Po kilku dniach użycia tego lekarstwa zauważyć można:

- 1.)—Krew czysta, wolna od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.
- 2.)—Zniknięcie pryszczów, egzemy, wrzodów, swędzenia, ran jęczących etc.
- 3.)—Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy
- 4.)—Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagani spowodowanych przez syfilis.
- 5.)—Zołądek i kiszki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914“ nie atakuje żołądka i nie zawiera joduretu.

Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali od specjalistów oczu i chorób syfilitycznych.

Fabryka cukierków
AURORA
Józefa Kuli

Wyrabia cukierki i karmelki w najlepszych gatunkach i we wszelkich odmianach, zawijane w papier (balas).

Ul. Martin Affonso, 555
Curityba — Parana — Brasil.
TELEFON Nr 12-70

VORONOFF
Brazylijski wywalazek
FLUXO-SEDATINA

Kobieta jest ocalona,
KOBIECI nie będzie cierpiła więcej na kolki maciczne i jajniki, bo FLUXO SEDATINA uleczy ją w 2-ch godzinach.
KOBIECI nie straci życia z powodu porodu.
KOBIECI, nie będzie już tak cierpiła, ponieważ jej porody będą szczęśliwe, bez krwotoku i bez bóleści. Pierwszy poród nie przedstawia już niebezpieczeństwa.
KOBIECI, jednym słowem, jest uratowana, bo FLUXO-SEDATINA jest najlepszym środkiem, regulującym i uspokajającym dla chorób kobiecych, jak zatrzymanie perjodu, wycieki, białe upływy, niedostateczność u dziewcząt.
Panie w wieku 45 lat muszą uniknąć napuchnięcia, reumatyzmu i innych chorób wieku krytycznego (przekwitania) i w tym celu używać FLUXO-SEDATINA.
Jest ona przepisywana przez przeszło 4 tysiące lekarzy.

Jedynie farby i aniliny
“BAYER”

W PACZKACH PO 1 KILOGRAMIE

specjalne wskazówki użycia.
Esencje i olejki do fabrykacji likierów, wódek etc.

NIE SZUKAJ INNYCH
do farbowania wszelkiego rodzaju wybielanych rzeczy we wszystkich kolorach.

Wielki wybór perfum, krajowych i zagranicznych. Przybory do higieny ust, jak kremy mydełka, szczeroczeki etc.

Barwniki do napojów i przetworów owocowych

JEDYNI PRZEDSTAWICIELE
LA NO LUHM
161 Rua RIACHUELO 161

Hotel Polski
HOTEL MARTINS)
Marcina Jarugi

Curityba **ULICA RIACHUELO 114** Parana
Vis á vis Pałacu Muncypalnego róg placu Dr. Generoso Marques
Telefon, 989 — Caixa postal, 463 — Adres telegraficzny „HOTEMAR“.

Urządzenie pierwszorzędne w modnym żelazo-betonowym pałacyku, z wszelkimi wygodami i higieną
KUCHNIA PIERWSZORZĘDNA. CENY PRZYSTĘPNE. SALON NA PROBY I WZORY.

Baczość!
Wszystko po cenach zniżonych
Książki do nabożeństwa — wielki wybór co dopiero nadszedł z Europy — Obrazy religijne, figury kościelne, kropielni czki, lichtarze i wszelkie inne towary dewocjonalne! Wszelkie przybory szkolne. Drukarnia i introligatornia. — Fabryka pieczętek gumowych i metalowych.
C. E. SCHULZ & Cia
RUA BARÃO DO SERRA AZUL 66-72
CURITYBA PARANA

Café Gury

PALENIE I MIELENIE KAWY
Fortunato Leite Dias de Paiva

Telefon Nr. 1179 — Adres dla telegramów: „TYBA“.

Rua Commendador Araujo Numer, 107

Curityba Parana

„CRUZEIRO“
i
„SURPRESA“

Jedynie maki które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie

MŁYN W JOINVILLE (Caixa postal, 110)

AGENCI W KURYTRBIE:

Lattes & Cia

Caixa postal, 325 Telefon 7-2-2
PRAÇA ZACHARIAS, 5 — CURITYBA

TYM, KTÓRZY CIERPIĄ!
RANA Z CAMBORIU

Uwagi pewnej wielkiej powagi lekarskiej, przynoszącej zaszczyt krajowi i stanowiącej dumę całego Itajahy, o „Pomadzie MINANCORA“:

„Mam zaszczyt zakomunikować Panu, iż osiągnąłem dobre rezultaty, przepisując tę maść na szerzącą się epidemicznie w Camboriu ranę tropikalną, 2-im perjodzie jej ewolucji, to znaczy po wyleminowaniu wycieków, kiedy następuje proces zablizniania. „POMADA MINANCORA“ przyczynia się wówczas do usmierzenia bóleści, utrzymuje ranę w dobrym stanie i przyspiesza zagojenie“.

Itajahy, 10-8-15. DR. NORBERTO BACHMANN.

Sprzedaje się we wszystkich dobrych aptekach i drogerjach w Brazylii. Drogerja HESS w Rio, R. 7 de Set 61 sprzedaje wszystkie produkty „MINANCORA“.

Casa de Saude
SÃO FRANCISCO

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
— CURITYBA, ULICA SÃO FRANCISCO, 25 —
DR. JORGE MEYER FILHO

Na sposób nowoczesny urządzona klinika. Wzorowa czystość i higiena. Up rzejmasobstuga. — Ceny przystępne. Nowoczesny aparat Roentgena. — Sztuczne ultra-fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.
Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, stosowanie sztucznego pneumothorax w cierpieniach płuca.
Godziny przyjęć: Od 10 do 11,30 i od 4 do 6 wiecz.

BANK FRANCUSKO-WŁOSKI
DLA POŁUDNIOWEJ AMERYKI

Kapitał fr. 100.000.000.00
Rezerwa „ 139.000.000.00

Centrala PARYŻ (Rue Halawy 12)

FILJE W BRAZYLII: S. Paulo—Rio de Janeiro—Santos — Curityba — Porto Alegre—Recife—Rio Grande—Bahia.

AGENCJE: Araraquara, Barretos, Botucaú, Caxias, Espírito Santo do Pinhal, Jahu Moçoço, Ourinhos, Paranaúá, Ponta Grossa, Ríceirão Preto, Rio Preto, S. Carlos, S. José do Rio Parado, S. Manoel.

ARGENTYNA: Buenos Aires — Rosario de S. Fé.
CHILE: Santiago — Valparaiso.
COLOMBIA: Barranquilla — Bogotá.
URUGUAY: Montevideo.

Bank Francusko-Włoski dla Południowej Ameryki skutkiem ostatnio wydanych przez Kontrolę Bankową zarządzeń, może operować zagranicznymi papierami wartościowymi każdego rodzaju monet i każdej wysokości, z wyjątkiem jedynie urugwajskich pezów w złocie, gdyż ta moneta podlega jeszcze w Urugwaju pewnym ograniczeniom. Jest upoważniony do wystawiania czeków lub poleceń płatności listownie i telegraficznie — w każdej wysokości, w każdej monecie i na każdy rynek zagranicą.

Bank Francusko-Włoski dla Południowej Ameryki przyjmuje depozyty dyspozycyjne á vista, z wypowiedzeniem lub na stałe, płacąc dobre procenta.

Bank prosi swą Szan Klijentelę o informowanie się o każdej operacji bankowej — adresując zapytania wprost do filji w Kurytybie (Sucursal em Curityba — Rua 15 de Novembro 316), albo pod adresem jego agencji w Ponta Grossa i Paranaúá

WIELKI SKLEP POLSKI
DOMAŃSKI & WABERSKI

PLAC TIRADENTES, Nr. 232 — Telefon 248

Ma zawsze na składzie mąkę psenną, żytnią i kukurydzianą; cukier, ryż, sól śledzie, śliwki suszone, rodzynki i konserwy owocowe wszelkiego rodzaju. Ma również najlepszą kawę mieloną z własnej fabryki.

CENY PRZYSTĘPNE. Posiada filje w Araukarji.

„A BRANDINA“

Wielka parowa fabryka cukierków pierwszorzędnych, pastylek gumowych pomadek i t. d.

Cukierki malinowe, kokosowe, migdłowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki

„A BRANDINA“
Specjalność fabryki:
Jaja cukrowe!
BRACIA SOBANIA
Rua Nunes Machado, 300-304
Curityba - Telefon, 1423 - Paranaúá.

SKŁAD MEBLI
FIRMY
JAKÓB KOZIEŃ

Rua São Francisco, 322
Sprzedaje się meble: szafy, kredensy, łóżka, kołyski, stoły, kredensy, szafy kuchenne, sofy, kanapki i t. p., powyżej wspomnianie sprzęty wykonuje się na zamówienie.
CENY BARDZO NISKIE.

NOMINAT
II. Z
REFER
Przemia
Zniszczo
budynków
dotkliwiej
przemysł
miała wyr
czenia prz
wożono m
lacje, skó
nawet odp
dzi wywie
trów pasó
miedzi i r
z maszyn
torów ele
siąg miljon
kadziesiąt
bawelny,
Urzędowy
generał-g
stwierdza,
surwoców
wie w ok
1915 r. d
wystąpiła
wszelkiego
laza, che
polski ws
właszczeń
jennych p
10 miliard
odszkodo
no. Wywie
wywiezion
cie do b
mieckich
L
DR.
Z praktyk
Eks-intern
go i Santa
Rio de Jan
racyjnej n
czy syfilis,
i kobiece.
operacje w
punklmy, h
wotworów,
czej, jajnik
nerek, żol
Konsulto
Nr. 554 C
Rezydenc
Choroby se
ności, wāt
choty (C
Operacje,
Dr.
Z praktyk
szpita
Konsultorj
radentes -
Porady od
do 5,30
Dr.
L.E.
Z praktyk
talach
Porody, el
K
Porady: z
(nad Aptel
Rezyden

KOMUNIKAT MIESIĘCZNY WYDZIAŁU PRASOWEGO C. Z. P.

II. Zjazd Polaków z zagranicy

KOMISJA GOSPODARCZA

REFERAT B. RZEPECKI — Sekretarz generalny Tow. Popierania Wytworczosci Krajowej.

Przemiany życia gospodarczego w Odrodzonej Polsce

(Ciąg dalszy)

Zniszczonych zostało 1.700.000 budynków wiejskich, około 140.000 budynków miejskich. Lecz najdotkliwiej odczuł zniszczenie przemysł. Okupacja niemiecka miała wyraźną tendencję zniszczenia przemysłu polski — wywożono maszyny, zabierano instalacje, skóry i pasy, nie gardząc nawet odpadkami. Z samej Łodzi wywieziono 10300 kilometrów pasów skórzanych, 1.000 ton miedzi i mosiądzu wyłamywanych z maszyn i aparatów, 1.000 motorów elektrycznych, kilkadziesiąt milionów metrów tkanin, kilkadziesiąt milionów kilogramów bawełny, wełny oraz przędzy. Urzędowy raport warszawskiego generała-gubernatora Beselera stwierdza, że niemiecka centrala surowców wojennych w Warszawie w okresie od 15 kwietnia 1915 r. do 30 czerwca 1918 r. wysłała do Niemiec 153 tys. ton wszelkiego rodzaju surowców, żelaza, chemikalijskich etc. Przemysł polski wskutek rekwizycji, wywłaszczeń i innych działań wojennych poniósł straty na sumę 10 miliardów franków złotych, odszkodowań za to nie otrzymał. Wywieziono kapitały z kraju, wywieziono oszczędności w złocie do banków rosyjskich, niemieckich i austriackich. Kraj po-

został bez środków do życia, bez wszelkich rezerw, bez oszczędności i tem się tłumaczy stały brak kapitałów obrotowych, który w Polsce szczególnie dotkliwie odczuwamy.

W takim stanie znajdowała się wytwórczość polska w zaraniu swego odrodzenia. O tem pamiętać musi każdy, kto porównywał stan gospodarczy Polski z innymi krajami. Niech pamięta, że wytwórczość w Polsce Odrodzonej miała przed sobą konieczność kompletnej odbudowy, z ruin swojej wytwórczości i zgłiszcz odbudowy w warunkach szczególnie ciężkich, wobec braku własnych kapitałów. A poza tem miała przed sobą dalszy rozwój wytwórczości.

W jakim stopniu została to wykonana? W tym celu przedstawimy pokrótce rozwój poszczególnych działów wytwórczości. Aby nie obciążać czytelników materiałami, będziemy przede wszystkim podkreślać te działy wytwórczości, które zostały, powstały, względnie zostały rozwinięte w ostatnim okresie.

Zaznaczyć należy, że rozwój wytwórczości, który wyraził się w rozbudowie istniejących dzia-

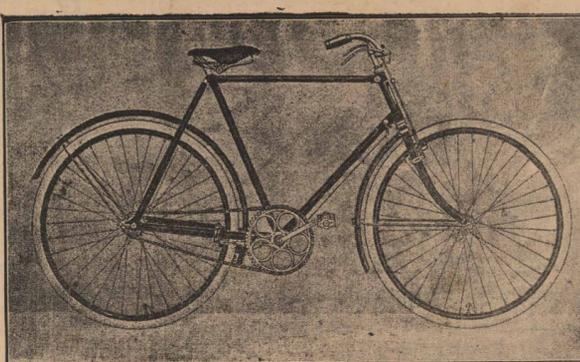
łów oraz w zapoczątkowaniu nowych działów wytwórczości, trwa do chwili obecnej. Tempo tego rozwoju było niejednakowe. W okresie lepszej koniunktury przemysł czynił inwestycje w większym rozmiarze; w okresie obecnego kryzysu inwestycje zostały silnie ograniczone nie mniej jednak prawie każdy dzień przynosi jakiś nowy produkt dotąd w kraju niewytwarzany.

Nie możemy pominąć milczącym potężnym czynnikiem który znakomicie przyspieszył rozwój naszej wytwórczości. Była to wojna celna z Niemcami, którą wypowiedzieli nam Niemcy w dniu 15 czerwca 1925 roku. Moment rozpoczęcia wojny celnej zbiegł się w Polsce z początkiem kryzysu gospodarczego i, niewątpliwie, wojna celna w wysokim stopniu kryzys ten zastrzyła. Sfery gospodarcze i społeczne nader pesymistycznie zapatrywały się w tym okresie na wynik wojny, nikt tej wojny nie pragnął. A kiedy teraz, po dziewięciu latach od rozpoczęcia wojny zastanawiamy się nad pytaniem, jakie wpływy wywarła wojna celna na życie gospodarcze Polski — odpowiedź będzie krótka... Wojna celna rozbudziła te siły twórcze oraz wykazała te możliwości gospodarcze, z istnienia których nie zdawało sobie sprawy społeczeństwo przed rozpoczęciem wojny celnej.

Wojna celna przedwzrostkiem przyspieszyła rozwój wytwórczości. Powstało szereg nowych działów produkcji, co pozwoliło w znacznym stopniu zmniejszyć zależność naszego rynku krajowego od zagranicy, a w pierwszym rzędzie od Niemiec.

Ciąg dalszy nastąpi.

ROWERY OPEL

Otrzymaliśmy właśnie nową partję modeli 1935 w Kurytybie i w Joinville.

SPRZEDAŻ ZA GOTÓWKĘ, NA RATY ORAZ ODSPRZEDAWCOM

João Prosdocimo & Filhos

Rua Barão do Serro Azul 81 85 - CURITYBA || Rua 9 de Março 126 - JOINVILLE.

CENTRALNY KOMITET POMOCY DLA POWODZIAN W POLSCE

Prasa polska w Kurytybie posiada tylko tygodniowe wydawnictwa, przeto nie jest w możności nadsyłać ogłoszeń od razu w jednym tygodniu wszystkie listy według wykazu ofiarodawców.

Wobec tego podajemy w gazetach w dalszym ciągu kolejny imienny wykaz list i będziemy umieszczać wszystkie aż do zupełnego wyczerpania.

KOMUNIKAT Nr. IX

ZŁOŻYLI NA POWODZIAN

Z przeniesienia 30 zł. pol. i 7:418\$600
50\$000

Inż. Jan Rysicz — w Ponta Grossie

LISTA Nr. 33. Zebrane przez p. Stanisława Szpoganicza z Florianopolis: Pani S. P. 200, Tow. Konstytucji 3 Maja 100\$, Stanisław Ligocki 100\$000, Józef Kowalski 100\$000, Stanisław Szpoganicz 50\$, Bronisław Szpoganicz 50\$, Józia Szpoganicz 50\$, Wiktorja Ligocka Vieira 50\$, Anna Bieniaszewska 50\$, Mateusz Klim 40\$, Andrzej Kowalski 30\$, Adam Onopa 30\$, Franciszek Berka 30\$, Julia Krogulec 30\$, Stasia Puzycka 30\$, Andrzej Majkot 20\$, Stanisław Krajewski 15\$, Kazimierz Chinczewski 10\$, Wiktor Dyc 10\$, Stanisław Miroski 10\$, Michał Opuszka 10\$, Izabela i Franciszek Krzyżanowscy 10\$, Stefan Hornc 10\$, Marja Czarnecka Vieira 10\$, Franciszek Koprowski 10\$, Stefania Czarnecka Beretta 10\$, Kurczewski Franc. i Chinczewski Antoni 10\$, Berka Karol i Miroski Feliks 10\$, Kowalscy Józef i Franciszek 10\$, Sobierajscy 5\$, Berka Michał i Zofja 4\$, Czarnecki Wincenty i Józef 4\$, Kunecki Konstanty 1\$. Razem z Listy Nr. 33 1:109\$000

W imieniu Centralnego Komitetu oraz powodzian w Polsce, dziękujemy Państwu Szpoganiczom za ich obywatelski, ofiarny czyn, jaki wykazali przez zebranie tak znacznych ofiar na powodzian w Polsce. Również dziękujemy Pani S. P. która, przy tak znacznej ofiarze, zachowuje swoje incognito, wykazując nam samą wielką ofiarność polskiej kobiety dla której poświęcenie i dobro czynu jest wystarczającą satysfakcją, nie dbając o imienne pochwały i poklask ogółu.

LISTA Nr. 34. Cruz Machado — Linja Pinhão, Tow. „Łączność i Zgoda” 61\$000

LISTA Nr. 35. Iraty — Tow. „Wolność”, zebrane przez p. Marijana Hessla: Marcin Filus 10\$, Adam Pobisz 10\$, Samuel Wink 5\$, Razem z Listy Nr. 34 25\$000

Edward Nowacki — União da Victoria 10\$000

LISTA Nr. 36 — Cruz Machado, linja Papuan. Zebrane przez p. Jana Faskę: Jan Faska 10\$ Rajkowski Kazimierz 5\$, Wierzbicki Stanisław 3\$, Kotecki Ludwik, Kamiński Franciszek po 1\$, Bobryk Stanisław, Książek Stanisław, Guz Władysław, Szatkowski Jan, Korczyk Jan, Romblewska Salomea, Symburski Adam, Lachowicz Stanisław, Sawicki Józef, Nowacki Ludwik, Brzeziński Jan, Grzelczak Władysław, Barezak Bolesław, Czerwiński Jan, Czarnusz Stanisław — po 1\$, Kotecki Stefan i Stanisław — po 500 rs. Łachecki Józef, Kwaśniewski Stanisław, Haziak Antoni, Koczyła Józef, Kryjak Franciszek, Dolniński Teodor, Błocki Jan, Dolniński Władysław, Szatkowski Piotr, Cieniuk Aleksander, Fajyga Michał, Blacki Antoni, Trzaskowski Edward i Paul, Wisniewski Władysław, Zmijewski Tomasz, Siewko Bronisław, Hryncz Władysław, Zmijewski Stanisław, Kotecka Leokadia, Sawera Józef i Andrzej, Symburska Wiktorja, Szymonkówna Stanisława — po 1\$, Kotecka Agnieszka 600 rs., Siewko Jan 400 rs., Koczyła Jan 400 rs., Kowalczyk: Stan. 200 rs., razem z Listy Nr. 36 50\$100

LISTA Nr. 37, zebrana w Ponta Grossa na ręce p. p. Józefa Remuszka i Juliana Szway, przesłanych przez p. Bukowskiego za pośrednictwem p. Marijana Hessla: Józef Grochowski 10\$, Małkowski Leon i Szway Julian 10\$, Remuszka Józef i Kubacki Andrzej 10\$, Zagłobiński Franciszek i Abib — Abib 10\$, Kppisz Aleksandra i Bahry Miguel 10\$, Tarabacka Paweł i Michałowski Adam 10\$, Marecki Józef i Biliak Stanisław 10\$, Mandelman Jakób i Pitoma Teodor 10\$, Nowak Stanisław 4\$, Marecki Bolesław 3\$, Płonka Franciszek i Gązek Stefan po 3\$, Michałowski Franciszek i Plawiak Wiktor po 2\$, Korhut Marja i Jakimczuk Eugenja 4\$, Breusz Michałina i Czarnecki Kazimierz 4\$, Pospiesz Konstanty i Skrocki Jan 4\$, Siwek Jan i Tarabacka Róża 4\$, Deluzach Józef i Manysz Stanisław 4\$, Wójcik Sebastian i Filip Władysław 4\$, Sataciński Andrzej i Pitoma Marja 4\$, Piotrowski Józef i Kobylarz Michał 4\$, Woliński Antoni i Migdalski Józef 4\$, Marecki Jan, Pasturczak Michał po 1\$, Kajtan Zofja, Remuszka Teofil 2\$, Remuszka Stefania, Józef S. 2\$, Legzena Wojciech, Kwiatkowska Janina 2\$, Szway Bolesław, Kopsis Franciszka 2\$, Kopsis Kazimierz, Filip Wiktorja 2\$, Migdalski Walenty, Garczarek Michał 2\$, Sotys Mikołaj, Krzesiński Stanisław 2\$, Andrzejczak Józef, Brygota Władysław 2\$, Musiał Tomasz, Toradysz Zofja 2\$, Kubacki Józef 1\$, Celjanca Julia 500 rs., Korhut Konstanty 400 rs. Razem z listy Nr. 37 155\$000

LISTA Nr. 38, Araucaria. Zebrane przez Tow. Domu Ludowego: Tow. Domu Ludowego—Araucaria 20\$, Dr. Józef Czaki 5\$, Fałat Walenty 2\$, Fałat Tomasz 1\$. Razem z Listy Nr. 38 28\$000

LISTA Nr. 39 — Tow. Polskie Rolnicze im. Św. Józefa w Muricy: Z kasy Towarzystwa 50\$, Grzybów Jan 5\$, Grzybów Andrzej 4\$, Macuga Wojciech i Mikrut Piotr po 5\$, Czapiewski Edmund i Cetrarski Stefan 10\$, Czapiewski Mikołaj i Nesler Jan 10\$, Suchla Roch 4\$, Burakowski Jan 3\$, Jasiński Adolf i N. N. po 3\$, Czapiewski Jan i Majczak Jan 6\$, Majczak Aleksander 3\$, Suchla Anna 3\$500, Sudziński Jan — syn i Grzybów Karol po 2\$, Burakowski Aleksy i Jadowiński Michał 4\$, Krzyżanowski Stanisław i Kuberski Józef 4\$, Szarowicz Jan i Przybyłowski Paweł 4\$, Grzybów Franciszek i Ludwik 4\$, Burakowski Jan i Studziński Jan — ojciec 4\$, Kolykówna Laura 2\$500, Suchla Michał 1\$, Watego Alfred i N. N. po 1\$, Grzybów Adolf, Ignacy i Dominik 3\$, Wolaszek Franciszek i Mikrut Feliks 2\$, Jarek Michał 2\$. Razem z Listy Nr. 39 150\$000

LISTA Nr. 40 — Kolegium im. H. Sienkiewicza w Kurytybie: Dr. Santos Lima Edward 10\$, Eunice Guimarães 10\$, A. Leão Macedo i Ivo Leão Filho po 5\$, Carlos E. Veiga de Leão i Dr. Carlos Moreira 10\$, Łukasiewicz Dominik 5\$, Agostinho Leão Filho 4\$, Estella Camargo i Alayde Maranhão po 2\$, Luis de A. Maranhão Junior 2\$. Razem z Listy Nr. 40 55\$000

Do przeniesienia suma ogólna milrejsów złotych polskich 9:118700

Stownie: Dziewięć tysięcy sto jedenastcie milrejsów i 700 rs., 30 złotych pol. W Nrze 42 „Gazety Polskiej”, w liście ofiar na powodzian, omyłkowo podano nazwisko Jan Bieniak, powinno zaś być Jan BIENIASZ z Agua Parada.

Prosimy o nadsyłanie list zbiórkowych i pieniędzy pod adresem: União Central dos Polonos no Brasil, na ręce Centralnego Komitetu, CURITYBA, CAIXA POSTAL 412.

Przewodniczącą — Ks. Stanisław Trzebiatowski, Sekretarz — Roman Bieliński.

KOLONIŚCI! Nie zapominać, że ubrania nowe jak i używane, najtaniej nabyć można tylko w znanym sklepie

TINTURARIA ROMANIA

Ul. Cruz Machado, (pomiedzy Dr. Muricy i Praça Tiradentes)

Filja: „NOVO MUNDO”

Ul. Barão do Rio Branco 364.

MÓWI SIĘ PO POLSKU.

Rio Grande do Sul Okręg Erechim

Dnia 21-go października r. b. odbyła się konferencja Okręgowa w B. V. Er. z udziałem Dra. R. Gajdy, N. Instr. Oświatowego. Z Zarządu byli obecni w. pr. p. Kumpolt, sekr. M. Gwóźdz, ref. ośw. prasowy A. Buyno. Na sali kilkadziesiątu obywateli kolonistów i paru nauczycieli. Po zaproszeniu D-ra Gajdy na honorowego przewodniczącego ustalono rozpocząć się obrady pod przewodnictwem w. pr. Kumpolta. Na porządku dziennym; Liga Wyborców Polaków. 2) Cyrkularz municypalnego Inspektorjatu Szkolnego.

Proszony o zabranie głosu Dr. Gajda streścił pogląd na zadania i potrzeby nasze podkreślając konieczność uzyskania praw wyborczych i lojalne ustosunkowanie się do rządzących czynników.

Referował p. A. Buyno, kończąc rezolucję, która została jednomyślnie przyjęta po wyczerpującej i rzeczowej dyskusji. W dyskusji zabierali głos pp. Matysz, Kumpolt, Gwóźdz Wyfrych i inni. Nacisk kładziono na samodzielność organizacji i dobór sił kierowniczych. W celu ułatwienia orientacji podzielono rezolucję na szereg punktów, które kolejno dyskutowano.

Wybrano Komisję Organizacyjno Wykonawczą i delegatów z poszczególnych ośrodków.

Ogólne zebranie wyborców naznaczone w B. V. Er. w dzień 18-go listopada rb. w Boa Vista do Erechim.

Sprawa „cyrkularza”, a więc oddania starcu posiadania Stowarzyszeń szkolnych na rzecz municypjum, wszechstronnie oświetlona w referacie p. A. Buyno, wywołała gorącą dyskusję. Argumentacja p. Matysza, że rzecz ta jest raczej pożyteczną dla kolonistów i nauczycieli, a w każdym razie nie narusza stanu posiadania kolonii, została argumentami rzeczowymi zwalczona. Okazuje się, że tylko dwa Towarzystwa

Dokończenie nastąpi.

LEKARZE

DR. DANTE ROMANÓ

Z praktyką w szpitalach berlińskich Eks-internista Szpitala Ewangelickiego i Santa Casa de Misericordia w Rio de Janeiro. Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycyny. Leczy syfilis, choroby dróg moczowych, i kobiece. Promienie ultra-fioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgia pochwy rozrodzowej, jajników, przewodów, pęcherza, nerek, żołądka, płuc, gruźlicy, wątroby, i t. d.

Konsultorium: Praça Tiradentes Nr. 554 (nad apteką Minerva). Rezydencja: Praça Senador Cordeira, 4.

Choroby serca, płuc, żołądka, wewnętrzności, wątroby, nerek, umysłowe, Suchoty (u dorosłych i dzieci)

Operacje, porody, choroby kobiece i weneryczne

Dr. Rocha Loures

Z praktyką w najpoważniejszych szpitalach w Rio de Janeiro Konsultorium i rezydencja: Praça Tiradentes - FARMACIA STELLFELD Porady od 10-tej do 11-tej i od 8,30 do 5,30 popoł. — telefon 9-3.

DR. BRASIL VIANNA LEKARZ CHIRURG

Z praktyką w najpoważniejszych szpitalach Paryża i Buenos Aires. Porody, choroby kobiece, drogi moczopiciowe.

KLINIKA OGÓLNA. Porady: Praça Tiradentes, 898 (nad Apteką Tiradentes od 10-12 i od 15-17. Rezydencja: ul. Dr. Muricy 285. TELEFON 658.

DR. CARLOS MOREIRA

Profesor fakultetu medycznego. Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła. Konsultorium: Avenida João Pessoa, 68. Nad apteką Avenida od 10-11 i od 3-5 popoł. Rezydencja: — ulica Visconde de Nacar, 860. — Telefon 8-8-8.

SPECJALISTA W CHOROBAH DZIECIĘCYCH

Dr. Homero Braga

LEKARZ W SZPITALU DLA DZIECI. Porady od 4 do 6 NAD APTEKĄ MINERVA Telefon rezydencji: 1-0-9-2

Choroby kobiece

Leczenie metodą nową, opartą na mocy zastrzyków w macię.

DR. ARMANDO PETRELLI

Dyrektor kliniki Fakultetu Medycznego Porady nad Apteką Tiradentes. Telefon 1084 Rezyd: ul 15 de Novembro 1552 Telefon 1465

DR. M. ISAACSON

Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Parańskim

Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece. — Gruźlica. — Dżartermja. Promienie ultra-fioletowe. Konsultorium: rua 15 de Novembro 257 2-gie piętro. Tel. 1163. Rezydencja: Av. João Gualberto 221. Tel. 2-8-3.

Dom Zdrowia

SANATORJUM CHIRURGICZNE SZWAJCARSKIE — Rua 15 de Novembro, róg ulicy Dr. Ubaldo do Amaral — telefon 4-3-3

DR. G. LEUENBERGER

mający długetletnią praktykę w szpitalach europejskich. LEKARZ SPECJALISTA w zakresie Wysokiej Chirurgji, w chorobach kobiecych, przewodów moczowych. Porady od 10-tej do 12-tej i od 2-5, z wyjątkiem niedziel i sobót po poł. Promienie X. promienie ultra-fioletowe. Dżartermja chirurgiczna i ogólna. Ceny przystępne.

Dr. Carlos Heller

Z praktyką w szpitalach europejskich

Klinika ogólna Medyczo-Chirurgiczna.

Specjalność: Syfilis, choroby skóry i włosów. Leczenie starych zaniedbanych ran bez operacji. Dżartermja i promienie ultra-fioletowe.

Porady: Praça Tiradentes w APTECE BRASIL od 10-12 i od 4-6. Mieszkanie prywatne: Rua Comendador Aranjó 970. — Telefon 4-2-4.

Dr. Józef Czaki

Choroby kobiet i klinika ogólna Przyjmuje w czwartek od 1-3 piątek od 9-11 i od 1-3 Apteka Stelfeld ul. Com. Araujo.

Elektroterapia

Leczenie przy pomocy elektryczności, dżartermja, radiologia, promienie infra czerwone, fioletowe o wysokim napięciu.

M. TECH. PROF. EDMUNDO ROMANELLI

Pod dyrekcją Dr. Carlos Maira Pedrose RUA 15 DE NOVEMBRO, 29 — (nad sklepem)

Szybkie leczenie za pomocą nowoczesnych aparatów nast. chorób: Astmy, Bronchitu chronicznego, rozdzęcia żył, wątroby i jej aplikacji, zapalenia opony pęcherzowej, paraliżu, reumatyzmu, paroniecznego, wycieków moczu, raka i wrzodów rakowych, niemocy seksualnej i innych.

Choroby kobiece: Zapalenie macicy, jajników, upławy, rak maciczny — leczenie nowoczesnym sposobem, szybko i bez bólu.

Rzeczyczka i jej komplikacje — leczenie nowoczesnym sposobem, w kilkun dniach, bez bólu, z nadzwyczajnym i zadziwiającym skutkiem.

Hemoroidy: Leczenie szybkie, bez bólu i operacji, podług najnowszego sposobu.

GODZINY PRZYJĘĆ: On 8 do 12 i od 14 do 18 godz. Konsultorium: Rua 15 de Novembro, sobre loja 39 - Telef. 407 - CURITYBA

DENTYŚCI

KLINIKA DENTYSTYCZNA Jacka Dromlewicza

Wprawia zęby sztuczne z podniebieniem i bez, w złocie i kanczuku. Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Roboty pierwszorzędną. Ceny przystępne.

RUA MONSENHOR CELSO 148(1pię) (Daw. 1-o de Março) CURITYBA

Marja Kryńska

Lekarz-dentysta

godziny przyjęć od 1-jej do 6-jej pop. 137 MARECHAŁ DEODORO 137 KURYTYBA—TELEFON 1-2-5-5

DYPLOMOWANY LEKARZ DENTYSTA

Jan Skalski posiadający długetletnią praktykę, wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystryki, starannie i po najniższych cenach.

Godziny przyjęć: od 8 do 12 i od 13 do 18

Rua Aquidaban 195 Róg ul. Brigadeiro Franco Kurytyba — Paraná

CENY OGŁOSZEŃ

Za jeden centymetr na stronach 8 i 9
Na 5, 6, 7 stronie za centymetr jednolamowy 25000
Na drugiej stronie " " 35000
Na 10 stronie " " 45000
Ca pierwszej stronie " " 55000
Na 3-cia i 10-a strona za jeden raz 3005000

Należność za ogłoszenia opłaca się z góry.

**Kalendarz „Gazety Polskiej”
NA ROK 1935**

do nabycia u wszystkich naszych agentów za 25000

CENY OGŁOSZEŃ

Drobne ogłoszenia 100 rejsów za wyraz. Matrymonjalne 200 rejsów za każdy wyraz. Dla poszukujących pracy — bezpłatnie. Zniżka dla ogłaszających więcej niż jeden raz: od 2—5 razy 10 proc.; od 6—15 razy 15 proc.; od 16—25 razy 20 proc.; od 26—40 razy 25 proc.; od 41—52 razy 30 procent. Ogłoszenia Towarzystw polskich i nekrologi 50 procent taniej.

OBUWIE

dla mężczyzn i chłopców
gwarantuje się za trwałość
PO CENACH NAJNIŻSZYCH

Chapelaria Venus

Rua 15 de Novembro
Róg Dr. Muricy

W imię prawdy

(Dokończenie)

nie istnieją donosiciele, gdyż ciękawie by było co by powiedział p. Interwentor“ gdyby się dowiedział że „Lud publikuje podobne oszczerstwa Jego honorze w tak marnym oświetleniu przedstawiając prostolinijność Jego charakteru.

Nie dziwota że podobne wersje poniżające całą kolonię są komentowane publicznie jeżeli z taką beczelnością są rozsiewane przez członków Kolonii, a nawet publikowane przez polskie pismo.

Najwyższy czas skończyć z tym kręactwem. Przyszłość i teraźniejszość, przepojone są dowodami że jeśli beczeszczeni jesteśmy różnymi atakami w prasie

brazylijskiej, jeśli dzieją się rzeczy narażające kolonię na urągania i brak szacunku ze strony innych, to zawsze znajdziemy jako prowokatorów, zdegenerowanych członków naszego społeczeństwa.

Lecz teraz miarka się przebrała. Kolonia polska nie może przemilczeć takiego steku kłamstw i niskich obraźliwych postępków, rzuconych Jej w twarz. Społeczeństwo burzy się. Nie pomagają wykryty, kłamliwe odezwy Zarządów, ani podłe przewracanie prawdy.

Kolonia już nie pozwoli oszukiwać się nadal. Dokument jest prawdą a wykryty podstęp. Niech każda organizacja podda u siebie pod sąd dokumenty, i publicznie wypowie swe zdanie. Zrzućmy raz, z siebie niegodne jarzmo obłudy.

J. Ficiński

Sarrasani

Od kilku miesięcy znajduję się w Brazylii, robiąc objazdy i dając przedstawienia w większych miastach, wszechświatowej sławy, największy w świecie cyrk Sarrasani.

W tych dniach otrzymaliśmy wiadomość, że wyżej wspomniany cyrk w pierwszych dniach grudnia b. r. przybędzie do Kurytyby, by mieszkańcom stolicy Parańskiej dać nadzwyczajne, jedyne w swoim rodzaju widowisko, wobec którego nieczem są dawniejsze tego rodzaju imprezy.

Aby dać publiczności wyobrażenie czem jest cyrk Sarrasani, chcemy w krótkości podać tylko szereg dawnych, jakich nam udzielił przybyły już do Kurytyby, reprezentant i kwaterymistrz cyrku p. Henryk Hugo Denckle.

Opinia publiczna, śledząca z zainteresowaniem tego rodzaju imprezy, które początkowo stanowiły kosztowną rozrywkę dla ludzi zamożnych, zauważyły ciekawe posunięcie. Dyrekcji cyrku Sarrasani, w kierunku obniżenia cen i spopularyzowania ogromnie atrakcyjnych widowisk cyrkowych wśród szerokiego mas, ludzi średnio zamożnych, i wśród sfer prasowych, utrzymujących się z zarobków dziennych.

Hans-Stord-Sarrasani, w ograniczonej swego cyrku przyjął zasadę Forda — że w chwili kiedy dochody nie pokrywają wydatków, należy (wbrew ogólnemu pojęciu o handlu) obniżyć ceny stwarzając nowe masy klienteli i widzów. I rzeczywiście Ford udostępnił swój samochód tysiącom ludzi pracujących. — Sarrasani zamienił swój cyrk na lokal rozrywkowy — dostępny dla wszystkich — po najniższych cenach, nie zniżając przez to wartości artystycznej swoich programów.

Hans Storch-Sarrasani, wzorował się i zastosowywał w praktyce zdobyte swoich kolegów z Ameryki Północnej, jak nprz.

właściciel, znanego cyrku Barnum Bai'ly, właściciele monstrualnie wielkiego cyrku Braci Ringling, specjalnie w dziale reklamy, i nie dziwie się, bo reklama jest dźwignią tego rodzaju imprez, ale zrozumiał istotną różnicę między publicznością-Północnej Ameryki i innych krajów, i stara się uniknąć znanych amerykańskich t. zw. „bluffów“, wiedząc, że co w Ameryce przynosi zyski, może zawieść i narazić na straty we Francji, Argentynie czy Brazylii.

Do takich wyników mógł dojść człowiek, który przez długie lata obcował i przebywał na estradzie lub arenie. Hans Stord Sarrasani od 16-go roku życia, poświęcił się karierze cyrkowej. Uciekłszy z domu, porzucił szkoły, by móc zadowolić swoje upodobania.

W pierwszych latach wstąpił do małego cyrku, wędrownego by za mizerne wynagrodzenie pracować jako chłopiec stajenny, rozpoczynając swoją fantastyczną karierę cyrkowca, by skończyć jako właściciel i Dyrektor jednego z największych cyrków świata.

Znane są tryumfy Sarrasaniego, kiedy na czele liczącej kilkadziesiąt osób trupy artystów wchodził do wielkich miast. Budziły podziw i uznanie szeregi kinczyków, arabów, górali kankaskich, którzy stanowili trupę i przechodziło na myśl widzom, co za siłę moralną musiał mieć człowiek, który te masy roznojeżdżał w karną zorganizował gromadę.

Czem jest cyrk Sarrasani, dając pojęcie następujące dane: Cyrk odbywa podróże lądowe od miast do miast taborem, własnych wozów i samochodów — olbrzymów w ilości 300 sztuk. Wozami tymi przenosi się cały gmach cyrku z urządzeniem wewnętrznym, elektrycznym, kanalizacyjnym, żywnością dla zwierząt cyrkowych i t. p.

W skład trupy cyrkowej wchodzi 500 ludzi, t. j. właścicieli, artystów cyrkowych, pogronców,

dozorców, pracowników administracji, 2 orkiestry, i t. p.

18-cie znakomicie tresowanych słoni odbywa razem z tamborem cyrku swą trasę. — Cyrk posiada z pośród zwierząt tresowanych: 18-słoni, 20 tygrysów, 20-lwów, pozatem wielbłądy, psy, konie arabskie, zebry, nadzwyczajne zwierzęta egzotyczne, i odpowiednich ludzi.

Artystów — gimnastyków, balet, kłownów, iluzjonistów etc. Jednym słowem olbrzymia impreza, dająca możliwość życia kilkuset ludziom, i dająca publiczności nieznaną, a później niezapomnianą wrażenia artystyczne.

Na zakończenie dodamy, że gmach cyrku, całkowicie z płótna, może pomieścić 10 tysięcy widzów.

Szczupłość miejsca nie pozwala nam na szersze opisywanie nadzwyczajności, jakie już w grudniu będzie mogła widzieć publiczność Kurytyby i okolic, ale powrócimy jeszcze do tego tematu w najbliższym numerze i podamy szereg interesujących szczegółów.

Tymczasem, jako charakterystyczny fakt, podamy, że dyrekcja cyrku chcąc umożliwić zobaczenie swych przedstawień najszerszej publiczności uzyskała od dyrekcji kolei 50% zniżki na czas pobytu cyrku w Kurytybie.

S. P. MARJA KRUKOWSKA

Dnia 29 października o godz. 5,40 zakończyła życie s. p. Marja Krukowska licząca 73 lata, matka zaszczytnie znanego obywatela naszego miasta, kupca i przemysłowca p. Józefa Krukowskiego. Przeniesienie ciała do kościoła odbyło się dnia następnego. w nieobecności syna, który w tym czasie znajdował się w swej posiadłości w Rio das Antas. Pogrzeb odbył się dopiero dnia 1 listopada, na który przyjechał syn Józef Krukowski, córka Feliksa z mężem p. Józefem Bernardem Zawadzkim. Zwłoki s. p. zmarłej Ks. St. Trzebiatowski odprowadził na miejsce wiecznego spoczynku, Trumna złożona została w grobie rodzinnym. W pogrzebie wzięli udział najbliższa rodzina, wiele przyjaciół i znajomych.

Dn. 5 b. m. odbyła się msza żałobna za duszę s. p. zmarłej w kościele polskim, w obecności rodziny i wielu znajomych.

S. p. Marja Krukowska urodzona w Polsce w lubelszczyźnie przybyła do Parany w roku 1891 do Kurytyby, gdzie zmarł jej pierwszy mąż s. p. Józef Reszko. Wychodził powtórnie zamąż za Jana Krukowskiego. W roku 1892 s. p. Marja Krukowska przenosi się na kolonie Rio Claro, gdzie przebywała do końca dni swoich. S. p. Zmarła cieszyła się wśród rodaków w Rio Claro wielkim szacunkiem, jako zająca obywatelka, która zawsze pierwszą służyła pomocą potrzebującym, pielęgnowała chorych, wspomagała biednych. Ze zgonem Jej kolonia Rio Claro straciła jedną wielką duszę.

Zmarła pozostawiła po sobie: syna Józefa R. Krukowskiego, córki Felikse — żonę Józefa Bernarda Zawadzkiego, Genowefę — żonę Tadeusza Nawalskiego oraz Annę żonę Józefa Jana Kozłowskiego.

Wszystkim, którzy oddali s. p. zmarłej ostatnią posługę biorąc udział w ceremoniach żałobnych, wyżej wspomniana rodzina składa serdeczne Bóg zapłać.

Do miesięcznego Zebrania Zw. Polskiego w Kurytybie

Niniejszym, z przykrością, zrzekam się funkcji 2-o Bibliotekarza Zw. Polskiego, podając się, bezapelacyjnie do dymisji z Zarządu Zw. Polskiego.

Krok ten motywuję faktem wystąpienia przez kilka osób z Zarządu i w imieniu tegoż, protestu adresowanego do Conselho Consultivo w celu udoremienia zabiegów C. Z. P. w otrzymaniu od Rządu Stanowego terenu pod

budowę Gmachu dla Kolonii Polskiej.

O tym smutnym dokumencie dowiedziałem się, ja członek Zarządu Związku Polskiego, dopiero przeczytawszy jego tłumaczenia w ostatnim numerze Gazety Polskiej, a ponieważ uważam to podanie za nie patriotyczne i godzące w serdeczne interesy i sprawy całej Kolonii Polskiej, protestuję przeciwko niemu moją dymisją, nie mogąc przyjąć odpowiedzialności poniżającej za sprawę którą potępiam.

Z poważaniem
Ludwik Kanlak
Kurytyba 30—10—1934.

**Terezyzna — 14, X — 1934
Małe wyjaśnienie**

Szan. Panie Redaktorze!

W jednym z ostatnich numerów „Polskiej Prawdy“ ukazał się artykuł pt. „Nie frymarchy świętościami narodu“ podpisany pseudonimem „Legun“. Doszły mnie słuchy, że niektórzy koloniści z dorzecza Ivaí posiadają mnie o autorstwo tego artykułu z uwagi na ów pseudonim ponieważ oprócz mnie w dorzeczu Ivaí niema innych b. Legionistów i tytuł „Leguna“ autor owego artykułu nieprawnie sobie przywłaszczył. Nie wchodząc zatem w treść wspomnianego artykułu, stwierdzam publicznie, że z nim nie mam wspólnego ani też z jego autorem, chyba to jedno zastrzeżenie, aby na przyszłość nie używano nawet w pseudonimach tytułów lub nazw, ściśle związanych z pewnymi zasługami, o ile nie ma się do takowych prawa. Zgóry dziękując za łaskawe umieszczenie tego wyjaśnienia, kreślę się z wysokim poważaniem
Władysław Wójcik

JUŻ CZAS!

Do Nowego roku pozostało tylko dwa miesiące. Czas więc już najwyższy uregulować zaległą prenumeratę za „Gazetę Polską“ za rok bieżący. Prosimy przeto naszych czytelników o uregulowanie swych zaległości do końca roku.

Kto z prenumeratorów, zwłaszcza tych, co otrzymują gazetę pod osobną opaką nie nadeszłe pieniądze, jakie zalega do dnia 31 grudnia, nie otrzyma już „Gazety Polskiej“ od 1 stycznia 1935 r.

Czas najwyższy, zostało tylko 2 miesiące!
Nowy nasz czytelniku! Jeśli

„INTERCAMBIO COMMERCIAL PARANAENSE“

Sociedade Limitada w Kurytybie
Avenida Dr. Vicente Machado 218

jest jedyną polską firmą w Brazylii, która ZORGANIZOWAŁA I URUCHOMIŁA

Dział Handlowy

prowadzi: reprezentacje i agencje firm krajowych i zagranicznych, konsygnację i komisową sprzedaż towarów i produktów rolnych.

poleca: dostawę maszyn, narzędzi i wszelkich pomocy rolniczych, jak również wyrobów przemysłu technicznego i chemicznego.

Dział informacyjny

podaje: wiadomości o terenach, działkach i warunkach pracy dla kolonistów i emigrantów, oraz wszelkie informacje handlowe.

pomaga: w wyrobieniu dokumentów, tytułów własności i t. d., i w załatwianiu spraw administracyjnych i podatkowych.

Dział propagandowy:

przyjmuje: ogłoszenia handlowe do pism krajowych i zagranicznych, oraz zlecenia propagandowe techniczne i artystyczne.

projektuje: rysunki do plakatów, znaków towarowych, opakowań, druków reklamowych, jak również ogłoszenia świetlne, wystawy i t. p.

Wykonuje zlecenia solidnie, szybko i tanio.

masz zamiar zaprenumerować „Gazetę Polską“ — uczyni to zaraz, przyslij 145000, a będziesz otrzymywał „Gazetę Polską“ do końca 1935 roku.

- Bóle ?
- Reumatyzm ?
- Neuralgia ?
- Oslabnięcia ?
- Kolki ?

UŻYWAJ

Jedynie lekarstwo na jakikolwiek dolegliwość.

Do nabycia we wszystkich aptekach

LOTERJA PARANAŃSKA

Uwaga! Przeczytajcie i porównajcie zamieszczony poniżej wspaniały plan, którego pierwsze losowanie odbędzie się w dniu 13 września.

PLAN BB		
16.000 po	8\$500	136.000\$
1 prem.	50.000\$	
1 "	4.000\$	
1 "	2.000\$	
1 "	1.000\$	
2 prem.	500\$	1.000\$
2 "	300\$	600\$
10 "	200\$	2.000\$
50 "	100\$	5.200\$
160 "	50\$	8.000\$
300 "	30\$	9.000\$
1.280 "	15\$	
dla 2 ostatnich cyfr od 1 do 8 premjum		
1810 prem. i końc. 102.000\$		

Ważne zawiadomienie

Zważywszy, iż nasza tradycyjna i wkrótce mająca nastąpić „WIELKA WYPRZEDAŻ DOROCZNA“

wróżąca niezaprzeczalnie absolutny sukces, wiele, wiele większy niż w roku ubiegłym, spowoduje nadzwyczajny napływ, prawdziwą powódź klienteli, uniemożliwiając drobiazgową sprzedaż resztek, postanowiliśmy zawczasu pozbyć się takowych w drodze likwidacji przed 5 przyszł. mies.

DLATEGO ZACZYNAJEMY OD WTORKU TYDZIEŃ WYPRZEDAŻY RESZTEK który się przeciągnie do soboty i w którym to czasie oddawać je będzie my po cenach nie do uwierzenia, o wiele niższych, niż ceny kosztu.

CASA DOS TRES IRMÃOS

(„Leader brazylijskich rynków jedwabiu“)

RUA 15 DE NOVEMBRO, 98 — TELEFON: 217.